

ELLENZÉK

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj—Kolozsvár,
Strada Universității (v. Egyetem-utca) 8. szám.
Telefon: 109., 204. Sürgőnycim: ELLENZÉK, Cluj.

MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
ALAPITOTTA: BARTHA MIKLÓS

Előfizetési árak: Havonta 100, negyedévre 300,
félévre 600, évente 1200 lej. Magyarországon;
negyedévre 14, félévre 27, évente 53 pengő.

ÖTVENEGYEDIK ÉVF. 180. SZAM.

SZERDA, 1930 AUGUSZTUS 13.

A MAI SZÁM 10 OLDAL

Nem támad és mégis székely bánja

A Székelyföld multja vérzivataros. A Székelyföld költészete telve van férfias panasszal. Uglátszik, fájdalmas története makacsul tovább folytatódik és sérelmi költészetének újabb források nyílnak meg. Az elmúlt 12 esztendő aligha járult hozzá a székely bakacsín felélenkítéséhez s a népköltészet témái sem lettek derűsebbek. Vajjon így kell ennek lenni és a sors következetességét csak kis időkre sem lehet megtörni? Hiába mondják: kevés kivétellel az egész föld ilyen székelyvilággá változott, mindenütt nyomnak az elcsorgott sok vér sötét emlékei s a költői vallomások most általában mindenütt sötétek. Ez nem vigasz.

A fájdalom e kontinensébe amugy is beletartozik a Székelyföld és amit a sorsából most külön kiemelünk, egy különleges ráadás az általános megpróbáltatás adalékain. S egészen mindegy, hogy ez a Székelyföld földrajzilag és néprajzilag elkülönített területe vagy csak képviselője az egész erdélyi magyarságnak, az összes romániai kisebbségeknek vagy az európai minoritások legnagyobb részének? Tény, a Székelyföldre különösebben rájár a rud, mert feltűnő sziget, mert nagyságával, mert hagyományával és lelkületével különösen ingerli a könnyen megígérő és ezért is nagyon szánandó gyűlölködést. Meg, még most is, amikor népkormány ül a rud mellett és a nemzetiségi kiengesztelődés szellemét prédikálja, mikor az „integrális demokráciával” különösen olyan rétegek gondviselését ígéri, amilyenek a székelyek.

A népkormánynak, a parasztkormánynak, az igazság és törvényesség kormányának idejében minduntalan történik székelyek véres inzultálása, pusztá gyanu alapján letartóztatása, messi idegenbe hurcolása, csendőrségi puhítása és aztán nagy idő múltán ártatlanság pusztá elismerésével való egyszerű szélnek bocsátása. Jóvátelet és elégettel pedig nem következik, ami balszam volna testi, lelki sebekre. Leszokunk már arról, hogy mindjárt a jogrendre hivatkozzunk, meguntuk már, hogy a humanum nemes fegyvereit forgassuk. Belefáradtunk a nagy politikai felszavak hangoztatásába. Mi csak a legidegebb realitásokra gondolunk e pillanatban. Ezért kiáltunk föl kérdezve: Miért tűri a kormány az ilyen hatalmaskodásokat és mortifikálásokat, mikor ezzel a nép és saját közegei előtt napról-napra alaposabban rombolja szét tekintélyét, az igazgatás hitelét, amikor így karatlanul a bontás csiráit szaporítja? Nyilvánvalón a saját érdekei ellen cselekszik, az állam talapzatát gyöngíti s lépét leszorítja a kíváncsú fejlődés útjáról. Miért kívánja önkéntelen fölbeszteni a gyűlölködést az elnyomottakban, akik csak a mély elkeseredés állapotában vannak és rengeteg kiabrándító ény tudatában is még mindig bíznak a avulás szellemében, még mindig hiszik, hogy a gyűlölettel tartózkodni istenes dolog? Pedig saját népükről tudhatják, hogy a mélyenfekvő rétegek milyen ók, milyen kezesek, mily könnyen meggyerhetők. Miért az államfőntartásnak, a építészteriségnek ezt a kész bázisát feloritani?

A realitások felsorolása még nem egy-amar ér véget. Hivatkozunk arra, hogy gyilkosság gyanujának pusztá fellelése

Népszövetségi delegátus szállt ki Borsára

Máramarosszigeten az éjszaka petroleummal leöntötték és meggyújtották a zsidó templom tóratekeresztét és kegszereit

Lázár Ilie képviselő népgyűléseken csendesíti a hangulatot a megyében s ezalatt Szigeten új rémület lesz urrá a lakosság fölött. — Új izgatót kaptak a borsamezeiek egy szerzetes személyében, aki Vaida eltávolítását követeli

Máramarossziget. (Az Ellenzék tudósítójától.) Máramarosszigeten az éjszaka ismét olyan esemény történt, ami az ország nyugalmanak nagy kárára újra felizgatja a borsi tüzvész óta már lecsillapodott kedélyeket. Az éj-jel 10 óra tájban valaki felgyújtotta a máramarosszigeti Vizsni-i Chasidok imaházát s csak a véletlenesen mulott, hogy a templom és a környező házak nem lettek a tüzvész martaléka. A merényletet a lehető legrosszabb időben, a népszövetségi zsidó delegátus máramarosi tartózkodása alatt követ-ték el.

Az esetről a következőket jelenti ma reggel telefonon máramarosszigeti tudósítónk:

Mágiya a templom közepén

Máramarossziget egyik utcájában három zsidótemplom is van, különböző alapítások és egyházi szervek imahelyei. Ezek közül a legnagyobb a vizsni templom. Este fél 10 órakor egy Salamon nevű zsidó tanító haladt el a templom előtt. Láta, hogy a templom belsejében világosság van. A templom szomszédságában lakik a szolga, akit a tanító fel-dörömbölt álmából. A szolga hamarjában nem találta meg a templom kulcsát, mire mindketten átugrottak a kerítésen és felfeszítették a templom ajtaját.

Az imaház közepén ekkor már nagy lánggal égett a tóraláda és több más halomra rakott kegszer.

Salamon és a templomszolga a máglyát szétrúgták és miután látták, hogy minden tárgy petroleummal van leöntve, kabátjaikat levette, egyenként oltották el az égő darabokat.

A tűz híre villámgyorsan elterjedt a városban s ezer meg ezer ember sietett a templom felé. Megérkeztek a hatósági

közegek is. A rendőrprefektus kordont vonatott a templom előtt és nyomban megkezdte a vizsgálatot. Megállapította, hogy

a templom egész padlóját, a székeket, a frigládát és a különböző kegszereket leöntötték petroleummal. Az imaház közepén egy petroleummal áztatott tóratekeresztet találtak, mellette pedig egy egész üveg petroleumot, amely még nem gyuladt meg.

Nyilvánvaló volt mindebből, hogy a gyújtogató (vagy gyújtogatók) alaposan felkészültek munkájukra és elsősorban a gyűlékony anyagokat gyújtották fel azzal a számításal, hogy a láng végigszalad a petroleummal áztatott padlón és butorokon és elhamvasztja az egész templomot.

A nyomozás eddig eredménytelen

A rendőrség az éjszaka folyamán bevezetett már a nyomozást, amely 12 óra tájban eredménnyel kecsegtetett. Megtudták, hogy egy munkágyerek este két üveg petróleumot vásárolt az egyik román szövetkezetben. A gyermeket még az éjszaka folyamán előkerítették, de megállapították, hogy a petróleumot gazdája részére vitte s az üveget a lakásán meg is találták. Ez a nyom nem vezetett tehát eredményre, viszont elfoglalta a rendőrségnek egész éjszakai idejét s így ma reggel új nyomokon kell megindulnia a vizsgálatnak.

A templom égéséről már éjjelkor jelentést tettek a belügyminisztériumnak és a bírói hatóságoknak s a máramarosszigeti ügyészség, valamint a vizsgálóbíró hozzákezdtek a nyomozáshoz. Kétféle vélemény alakult ki Máramarosszigeten arra nézve, hogy milyen célok vezették a gyújtogatót (illetve gyújtoga-

Máramarossziget lakossága rémülten állta körül a templomot, amelyből még sokáig gomolygott ki a fekete füst s a nehéz petroleumszag. Felháborodottan és kétségbeesetten tárgyalták egyik hatósági közeg állítólagos kijelentését, aki nyomban a helyszínrre való érkezése után — többek bemondása szerint — így kiáltott fel:

— Ez a zsidók munkája! Széltében úgy terjedt el a hír, hogy az egyik hatósági közeg azt mondotta volna, s bár a kijelentés megtörténte nincs megerősítve, ez okozta azt, hogy Máramarossziget lakosságának jórésze az éjszakát az utcán töltötte s izgatottan tárgyalta az eseményeket s a fenyegető veszedelmet. Több jó-módu zsidó polgár hangosan adott kifejezést kétségbeesésének.

— Most már nyilvánvaló, hogy a borsai tűz Máramarosszigetre is áttérjed. Nincs más mód, mint menekülni innen.

tókat) tettük elkövetésében.

A legvalószínűbbnek az a feltevés látszik, hogy a templom felgyújtása tüntetésképen történt és nem azzal a szándékkal, hogy tűzkatasztrófát zudítson Máramarosszigetre. A tüntetés

talán a bukaresti bíróságnak szól, amely elé ma, augusztus 12-én kerül Zelea Codreanu, akit a Marzescu-féle rendtörvény alapján vonnak felelősségre antiszemita zavargásokért. Tartja magát Máramarosszigeten egy másik feltevés is, amelyet ugyan semmi pozitívum nem támaszt alá. Eszerint a gyújtogatót az ügyészség fogházában eszelték volna ki, ahová naponta csoportosan jártak be az emberek Berindeihez és Dumitrescuhoz, a két letartóztatásban lévő antiszemita izgatóhoz.

(Folytatás a tízedik oldalon.)

után a személyes szabadság és a munka zavartalan lehetőségének hosszú időre való megbénítása a sűrűn ismétlődő letartóztatásokkal mekkora veszteséget okoz az államnak, közegei jóirányban való felhasználhatóságát mily sokszor és mennyire akadályozza céltalan üldözés és a sok munkát igénylő sikanéria. Az idegenbe hurcolt emberek leggyalázatosabb kezelése is költséget jelent és minden jóvátétel nélkül a vándoruttra kergetés a közbiztonságot és a nemzeti vagyont veszélyeztet. A jogrend felborítása, a bolsevizmus malmára hajtja a vizet és mentől nagyobb mérvű a propaganda, annál jobban megdrágul az állam üzeme. Aztán az ilyen dolgok hátterében minde-nütt megtaláljuk az állami gondoskodás

és az állami rend valamely hiányát. Messziről a parajdi erdőbe vezényelnek katonákat, gyengén élelmezik őket: kénytelenek kártenni s ha ismeretlen haragos egyet meggyilkol közülök, oda egy drága élet, két ártatlan pedig kínzó fogságba jut s ország-világ előtt feltárul az igazgatási, az erkölcsi, a szociális nyomorúság. Az ilyen aztán nemcsak itthon bent, de külföldön is rombol, az állam rossz hirbe keveredik és minden általános bajból eredő nyomorúság még fokozódik, mert a távolból nem akarnak segítséget nyújtani. A zavar és fegyelmetelenség ilyen állapotában lehet-e aztán csodálkozni, ha jön a főhadnagy és felpofozza a katonát, mert édes testvérével anyanyelvén, mer beszélni? Így terjed a méreg

fölfelé és így terjed a hír kifelé, bent is, kint is kezdik nem hinni az ígért kisebbségi politika igazvoltát s egyszerre kormány arra ébred, hogy nem bíznak benne, hogy a hatalomra méltatlannak mondják, érkezik a válság — a Székelyföldről. Mert minden, a legnagyobb is, kis sejtekből születik, parányi kezdetből növekszik. A nagy bajok folyamán végigmenve, elérkezünk a csöndes faluhegy hátán egy esőcsepphez, amiből forrás, paták s a végén — miniszterválság lesz. A meggyötört székely így hat ki messzire s a fájdalmas történelmü, a bánatos költészetü Székelyföld így áll ki egy sötét korszak, egy hibás rendszer összes ferdltségeinek, képviselőit.

A Székelyföldnek csak kijár a maga porciója

Laár Ferenc képviselő egyenesen Iunian miniszterhez fordul a valceai csendőrségen összevert két székely gazda ügyében

A katonának testvérével sem szabad magyarul beszélni

Parajd. (augusztus hó.) A székelyföldnek, — amelyre még mindig nyomasztólag nehezedik a hatalom, különösen a közigazgatás, — minden hónapban kijár a szenvedésekből a maga porciója. Alig telik el hónap, amely mögött ne maradnának szomorú emlékek. Bármerre járunk, a panaszok özönével fogadnak s elkeseredetten mondogatják, hogy mintha nem volna elég a Székelyföldön pusztító gazdasági válság; a fuvarozás szünetelése, az erdőipar pangása és a rossz tengeri termés, a közigazgatási közegek részéről is mutatkozik rosszindulat.

Ott van például Kibéd község esete, melyben májusi jég megtéríthetetlen károkat okozott, összetörte a cserepes házfedeleket, letarolta a termést és a gyümölcsfákat. Hivatalosan felbecsülték a jég pusztítását, — ami 2 millió lejre tehető és ennek az alapján adóhaladékat kértek az udvarhelyi pénzügyigazgatóságtól, de az még csak nem is válaszolt a kérvényre.

„Ne merj magyarul beszélni!”

Parajdon két ennél is súlyosabb esemény történt júliusban. Egyik regáti bíróságon agyba-főbe verték két ártatlan, községbeli székely gazdát s ezzel egy időben egy katonatiszt felpofozott egy székely községben az egyik szabadságra érkező legényt, mert magyarul beszélgetett a testvérével.

A Laár Ferenc képviselő cselédje a ház előtt mosott, mikor megpillantotta több hónapja nem látott katonabátyját, akinek a nyakába ugrott. Egy hadnagy haladt el arra, odaszaladt és felpofozta a legényt s magából kikelve ordította:

— Ne merj magyarul beszélni!

Halva találtak egy katonát

A botozás Zsombory András és Nyegrás József gazdálkodókkal történt. Amint megtudjuk, a parajdi erdői dévai katonaság termelte ki, amely állandóan zaklatta a reggel arra járó székely favágókat. Rendszeresen elszedték a magukkal hozott elemősiát. Ez így ment, amíg egy reggel egy katonát halva nem találtak. A gyilkosság reggel 4 órakor történt, hat órakor letartóztatták a munkára siető Zsombory gazdát, akit a gyilkossággal gyanúsítottak s a valceamegyei törvényszékhez idézték Nyegrás József tanuval együtt. Laár Ferenc képviselő interveniált az ügynek Udvarhelyre, az illetékes törvényszékhez való áttételért. Az áttétel megtörtént. Ennek ellenére pár héttel ezelőtt a parajdi csendőrség rendeletet kapott, hogy a két székely gazdát azonnal szállítsa Valceába. Elvitték, kihallgatták őket, de Zsombory tagadta a vádat, Nyegrás meg nem vétett semmit. Rossz tolmács utján érkeztek a bíróval, akit rendkívül felháborított az, „hogy mindketten tagadtak, ezért a csendőrök

valogatott kintásokkal próbálták valószínűsíteni a vádat. Agyba-főbe verték Zsombory Andrást és Nyegrás Józsefet.

Majd visszavitték őket a törvényszékre, ahonnan szabadonbocsátottak egy hétszoros 2411 és 2412—930. számú igazolvánnyal.

Beszélni óhajtottunk a két megbotozott gazdával, nem találtuk otthon, az erdőben dolgoztak. Helyettük Zsombory András felesége mond el szomorú részleteket. Az aszszony sápadt, gyöngye, betege férje szenvedéseinek, szoknyájába három apró, rongyos gyermek kapaszkodik.

„Überschlunggal verték őket, míg leszakadt a csatt!”

— Maga mit tud az esetről? — kérdeztük.

Mi a magyarázata a nagy melegeiről abnormális hidegre fordult időjárásnak?

Hideg és meleg áramlatok találkozó helye lett Erdély s emiatt évről-évre hűvösebb az időjárás. — A kolozsvári kísérleti időmérő állomás vezetőjének felvilágosításai

Kolozsvár. (Az Ellenzék tudósítójától.) Kolozsvár város éghajlata néhány év óta sajátos módon megváltozott. Télen a hideghullámok fagyasztják kékre az embert, míg nyáron az ugyancsak Amerikából importált hőség olvasztja, s ha a kánikulai forróságban a fürdőbe készül, zuhogó zápor és felhőszakadás mossa el terveit. De nagyjában így van ez egész Erdélyben. A különös légköri jelenségek ügyében magyarázatot kértünk dr. Predescu Cristea egyetemi tanártól, a kolozsvári gazdasági akadémia meteorológusától.

— Öt esztendeje tartózkodom állandóan Kolozsváron, — mondja informátorunk — és magam is tapasztaltam ezeket a furcsa jelenségeket. Sőt, talán ezek adták az első impulzust arra, hogy ha nem is egy meteorológiai állomás — mert erre anyagi eszközeim nem voltak —, legalább egy kísérleti állomás felállítását terveztem. Ez a kis kísérleti állomás 1926 óta működik. Még pedig legnagyobb részét a bukaresti központi meteorológiai intézet által kölcsönözött műszerekkel. Három évi kísérletezés után rájöttem, hogy

Erdélyszerte egy kihűléses áramlat észlelhető.

Mig az 1926. évben az átlagos hőmérséklet 9.3 C fokon mozgott, addig 1928-ban átlagban már csak 7.7 fokot mértünk, ami az az 1929-es évre vonatkozólag újabb 1.3 fok csökkenést mutat. A Királydomb tetején egy 13 méter magas kis tornyot építettünk, itt vannak elhelyezve a különböző szélirány, szélgyorsaságmérők, csapadékmérők, barometrumok, ezeknek a működése elektromos uton, automatikusan leíródik a megfelelő skálátáblázatokra. Ezeknek az adatoknak a felhasználásával és a bukaresti központtól naponta érkező ugynevezett meteorológiai térképek segítségével többé-kevésbé meg

tudjuk állapítani az időprognózist.

— Ez a kellemetlen esőzés, ami már péntek óta ejti kétségbe a fürdőzőket és kirándulókat, igen érdekes légköri körülményeknek tudhatók be. Erdély, vagy helyesebben szólna Közép-Európa déli és keleti részének hőmérsékletét az Azori-szigetek felől jövő meleg légáramlatok okozzák. Eddig ez a légáramlat körülbelül Oroszország déli részén találkozott az északi depresszióval és a találkozásból természetesen hűvös, esős idő keletkezett. Néhány éve

az északi hideg és az Azori-meleg áramlatok találkozó helye, lejjebb, Erdély felé tolódott.

Ennek következtében előállt az éghajlatváltozás. Ha a meleg áramlat van túlsúlyban, akkor hőhullámról beszélünk, míg télen az északi depressziók miatt észlelhető csikorgó hideg egész Erdélyben.

— Hogy ezek a viszonyok meddig tarthatnak, arról sajnos, nem tudok felvilágosítással szolgálni. Az én szegényes műszereim határfoka ennyire már nem terjed ki. Örülök, ha Kolozsvár és Erdély közönségét legalább a mindennapi időprognózisról tudnám értesíteni. Amivel — véleményem szerint — nagy szolgálatot tennék a repülőállomásnak, turistáknak és legelsősorban az erdélyi gazdáknak. Sajnos azonban, az anyagi viszonyok ezt nem tették még eddig lehetővé. Memorandummal fordultam egyébként a földművelésügyi minisztériumhoz, melyben kérem a kolozsvári meteorológiai intézet felállítását, de őszintén szólva, ebben a tekintetben inkább pesszimista vagyok.

A magunk részéről csak annyi hozzáfűzni valónk van, hogy a területileg négyeszeresre nőtt Románia igazán nélkülöz még legalább egy meteorológiai intézetet, melynek főállítása itt Kolozsváron már annyival is inkább esedékes, mivel a Kárpátok miatt Erdély és az 6-királyság légköri viszonyai merőben különböznek.

FÉLREÉRTÉS.

— Megkövetem a tekintetes biró urat, most sem mondhatok mást, csak azt, hogy ártatlan vagyok.

— Biró: Ezt mondja mindenki...

— Na, teccik látni, ha mindenki mondja, akkor a biró ur is elhiheti.

Pályázati hirdetés.

A kolozsvári ref. kollégium tanszövetkezet igazgatósága pályázatot hirdet üzletvezetői állásra f. évi aug. 15-re.

Fizetési feltételek: havi 1000 lej lakbér és 4% forgalmi jutalék. Óvadékul 100.000 lej készpénz, vagy kezesség kívánatik ingatlanban.

Pályázatok a tanszövetkezeti ügyvezető címére küldendők Cluj-Kolozsvár, Ref. kollégium. A pályázatok beadási határideje f. évi aug. 15. Igazgatóság.

Munkanélküliek ezrei rójják az élet nehéz országutját, kétségbe vannak esve, lemondtak minden reményről. Pedig nagyon sokan elhelyezkedhetnek közülük, de nem tudják, mit tudnak és azt sem tudják, ki tudná őket jól felhasználni. Ki a hibás? A hirdető (akár munkaadó, akár munkás az illető)! Miért? Mert egyik sem tudja röviden, tökéletesen azonnal megérthetően hirdetni, hogy milyen munkára alkalmas, vagy hogy milyen munkát keres. Beszéljen a mi szakemberünkkel és az ő szakzerű hirdetésszövege feltétlenül jól jövedelmező állást, vagy tökéletes munkakört szerez Önnek. (Akár 15 lejes órabértől, akár 10.000 lejes havifizetésről, akár kifizető, akár cégvezetőről van szó!) Irjon nekünk azonnal, vagy telefonáljon, esetleg jöjjön fel hozzánk délelőtt fél 8—fél 2 között, az olcsó hirdetési díjba minden munkánk be van számítva!

ÉRTESÍTÉS

A klimatikus levegőjű Sigheten, az Irgalmas Nővérek vezetése alatt álló rom. kath. püspöki leánynevelő intézet elemi, román tannyelvű gimnázium I., II., III. osztályába, iparlevélt nyújtó varrodájába, ahol alsó, felső ruha szabást-varrást, valamint paplan készítést elsajátíthatnak; továbbá nyelvek, festés, iparművészeti kézimunkák, bármilyen zenetanulásra belépővételeket és az állami iskolába kijáró leánytanulókat 6 évtől kezdve felvesz.

Tartásdíj 12.000 lej. Bélyeg előzetes beküldése esetén prospektust küld az intézet. A gimnáziumba bármilyen vallású és nemzetségi növendékek felvételnek.

„Transsylvania Bank Részvénytársaság”

▲ CLUJ — KOLOZSVÁR, ▲

Sirada Samuil Micu (v. Rózsa-utca) 1. szám.

Telefon: 10-15 és 3-06.

Alapított 1872. évben.

Fiókinlézetek:

1. Iordá, Gyulafehérvár, Marosújvár, Marosheviz, Ditró, Gyergyószentmiklós, Csíkszereda, Csíkszentmárton, Kézdivásárhely, Mocs.

Kirendeltség:

Aranyosgyéresen.

Efogad betéteket, leszámítól váltókat, bárhova teljesít átutalásokat, megnevezéseket legfontosabb tevételek mellett.

BÁRHOL megjelent MAGYAR KÖNYV legelőnyösebben az ELLENZÉK könyv-árazatában szerezhető be.

EXPRES

autóbuszvállalat medgyes—báznai, medgyes—marosvásárhelyi és medgyes—dicsőszentmártoni járatainak menetrendje.

Indul Medgyesről	Érkezik Báznára	Indul Medgyesről	Érkezik Marosvásárhelyre
8/10 d. e.	9/10 d. e.	7 d. e.	9/30 d. e.
11/30 d. e.	12/30 d. u.	3 d. u.	6 d. u.
1/15 d. u.	2/15 d. u.		
3 d. u.	4 d. u.	Indul Marosvásárhelyről	Érkezik Medgyesre
4 d. u.	5 d. u.	5/30 d. e.	8/30 d. e.
7 d. u.	8 d. u.	3/30 d. u.	6/30 d. u.
7/30 d. u.	8/30 d. u.		
Indul Báznáról	Érkezik Medgyesre	Indul Medgyesről	Érkezik Dicsőszentmártonba
5/30 d. e.	6/30 d. e.	11/30 d. e.	12/30 d. u.
11 d. e.	12 d. e.		
2 d. u.	3 d. u.	Indul Dicsőszentmártonból	Érkezik Medgyesre
5/30 d. u.	6/30 d. u.	1 d. u.	2 d. u.
8/30 d. u.	9/30 d. u.		

A kolozsvári Magyar Színház ujjaszületése előtt

Beszélgetés a Szinpártoló-Egyesület egyik vezető tagjával és dr. Janovics Jenővel

Uj kedv, uj lelkesedés, nagy tervek. — A színészek szeptembertől megkapják a gázsit

Kolozsvár. (Az Ellenzék tudósítójától) Kolozsvár a békebeli Magyarország legkultúraltabb városa volt. Azzá tette a választékos szellemnek és izlésnek finom légköre, amely egész társadalmi életében mindenütt érezhető volt. Ennek a lelkeséggel párosult előkelő izlésnek természetes kifejezője volt Kolozsvár Magyar Színháza, amely a közönségnek nemcsak izlésétől serkentve, igazán előkelő színvonalu művészi intézménnyé fejlődött. Ez az ősi tradíciójú színház fogalom volt annak idején. Tehetség termelő melegágya a budapesti színházaknak. Eleven próbája annak, hogy Kolozsvár publikumának legalább olyan igénye van a színház művészetével szemben, mint Budapest kényes közönségének.

Az impériumváltozás után Kolozsvár Magyar Színháza egyike volt azoknak az intézményeknek, amely minden értékét átmentette az új dekorációk közé. Hiába került ki régi, kényelmes otthonából. A rossz akusztikájú nyári épületben is megmaradt virágzóan, erősnek, töretlenül magyarnak. Tovább is megtartotta a kö-

zönség rajongó szeretetét, direktora a régi lelkesedéssel és tehetséggel vezette. Nem is történt volna semmi baj, ha az egész világon végigviharzó gazdasági válság, amely vasbetonra épített intézményeket söpört el, nem támadja meg ennek a színháznak anyagi alapját, amely végeredményben nem volt más, mint egy magánembernek, — a direktorának — a bőség éveiben gyűjtött vagyona.

A rossz esztendő egész sora következett most. Gazdasági krízis. A magyar közönség abnormális elszegényedése. Az irgalmatlanul magas adókulcs. A *vagyon eluszott. A színház gazdasági mérlege felborult.* Ebben a válságos helyzetben következett be az a kényszerűség, amelyben Kolozsvár magyarságának kellett odaállni színháza mellé. Ez a segítség nem is késett. Az évek óta megalakult kolozsvári Szinpártoló Egyesület a szükséges anyagi eszközöket biztosítja a Magyar Színház számára. Az új helyzetre vonatkozó változások dolgában az Ellenzék munkatársa a következő felvilágosítást kapta egy a Szinpártoló Egyesülettől, mint dr. Janovics Jenőtől.

nemcsak passzió, hanem szent ügy is előttem. Nem kell majd törnöm a fejem, hogy honnan szerezhetek új kölcsönt a gázsik fizetésére. Fent lehetek a színpadon, vezethetem a próbákat, nevelhetem a színészeimet. Darabokat olvashatok. Figyelhetem, hogy mi történik a külföldi színházaknál? Mi az, amit nekünk is érdemes, vagy szükséges eljátszani? Szóval színházat vezethetek úgy, ahogyan az szerintem minden igazi művésznek ambíciója.

— Régóta nem voltak olyan nyugodt éjszakáim, mint mostanában. Csöppet sem zse-niroz, hogy anyagilag ruinált ember vagyok. Nem törődöm vele, hogy a vagyonom, amelyet két évtized megfeszített munkájával szereztem, eluszott.

Ha újra kellene kezdeni, most is újra vállalnám azt a kötelességet, vagy inkább sorsot, amit tizenegy évvel ezelőtt vállaltam.

— Meg kell mondanom, hogy a Szinpártoló áldozatkészsége a végső bajban érkezett. Mozt nem akartam csinálni ebből az épületből, mely még öt évig az enyém. Ez ellen tiltakozott nemcsak az erkölcsöm, hanem a vérségem is. Huszonnyolc éve vagyok színigazgató.

Megszoktam a mesterségemet. Azután el sem akartam menni. Szégyeltem volna, hogy esetleg bajt és zavart hagyjak itt magam után, amíg valami kényelmes és jól fizetett pozícióban ülök máshol.

— Pedig erre sokszor meg lett volna a lehetőségem. Legutóbb Incze Sándor irt arról, hogy milyen alkalom kínálkozik most arra, hogy irányító szerepet kapjak a magyar hangosfilm gyártásánál. Hiszen nem is lenne a terület egészen idegen nekem. A Corvin filmgyárat én alapítottam. Én csináltam az első magyar képeket, amik nem is lehettek egészen rosszak — legalább is exportcikké váltak.

A párisi Pathé-cég után tantiémet kaptam tavaly Japánból. Ott pergettek tavaly egy magyar tárgyú filmet, amelyet mi csináltunk annakidején itt Kolozsváron. Szóval új, nagy lehetőség nyílt volna előttem. És nem kellett. Ezt szeretném tovább is csinálni: Kolozsvár Magyar Színházát, úgy, ahogy az erőmből és tehetségemből legjobban kitelik.

— A Szinpártoló Egyesület nemes és nagy-szabású áldozatkészsége levette rólam a nyomasztó anyagi terheket. Meg vagyok győződve róla, hogy ezen a módon, ezzel a támogatással, egyesült erővel sikerül újra azzá tenni, — talán még többé — a kolozsvári Magyar Színházat, ami fénykorában volt.

— Végül pedig hadd számoljak be egy olyan eredményről, amely főleg a színészek számára lesz megnyugtató. A színészek számára, akik aggódtak, hogy egy hónapig fizetés nélkül lesznek, mert Kolozsváron csak október 1-én kezdődik meg a színi szezon. Nos,

a társulat szerződött tagjai már szeptember 1-én meg fogják kapni a gázsijukat.

Ugyanis már szeptemberben játszani fogunk, nem Kolozsváron, hanem valamelyik más, kerületemhez tartozó városban. Azt hiszem, hogy ez művészi tréningnek is jó lesz. Hogy majd októberben itt Kolozsváron, tökéletesen összetanulva mutatkozzék be az új együttes. H.

Mit mond a Szinpártoló-Egyesület?

Heroikus küzdelem — mondotta a Szinpártoló Egyesület egyik vezető tagja, — amelyet Janovics Jenő folytatott éveken át a ragikusan mostoha körülményekkel. A retentet adóterhek, a magyarság lecsökkent nyagi ereje, a mozi és a rádió konkurrenciája oda érlelték a helyzetet, hogy a város magyarságának erkölcsi kötelességévé vált segítségére sietni a bajokkal küzdő színházak. Miután Rebreanu vezérigazgató ur vá-lyban belátó okossága és előzékenysége őt színdőre a Szinpártoló Egyesületnek, (te-át voltaképpen egy a város minden magyar tégét képviselő testületnek) adta a kolozs-ári színház koncesszióját, lehetővé vált, gy a segítő akció módjait Janovics rektor urral közösen megállapítsuk. Hos-az tárgyalások után végre sikerült min-ten tekintetben szilárd alapot találnunk az gyűttműködés számára. Már meg is kö-öttük a szerződést, amelynek értelmében

a Szinpártoló Egyesület vállalja a színház gazdasági ügyeinek és anyagi adminisztrációjának feladatát, viszont a művészi vezetés teljesen megmarad dr. Janovics Jenő avatott kezében.

— Ez a megoldás márcsak azért is igen edényesnek ígérkezik, mert hiszen a inház igazgatója most minden értékes ké-sségét a színház művészi irányítására for-thatja, míg ezelőtt erejének legnagyobb szét olyan problémák foglalták le, ame-ek természetes velejárói voltak az anyagi izisnek.

— Nagyon sokat várunk az új sze-zontól. Valóságos reneszanszot.

anyagi bilincsektől megszabadított szín-z tökéletes megújulását régi kiválóságá-k fényében, amelyet csak rövid időre ho-lyosíthattak el a mostoha viszonyok. Az agzó urral folytatott megbeszéléseink jogosítanak arra a reményre, hogy sike-lni fog nagyszabású és előkelő művészi ékü programot megvalósítanunk. Eszko-inkhez és a lehetőséghez képest igyekezni gunk, hogy a legjobbat nyújtjuk Kolozs- közönségének.

Kitűnően összeválogatott, új erővel fölfrissített társulatot. Gondos és elő-kező műsrot, amely független a pesti színházak játérendjétől.

ely minden porcikájában az erdélyi pub-um izléséhez és művészi neveléséhez ido-l. Ebben a keretben meglesz a méltó he-klaszikusainknak. Közvetlen kapcsolat-a fog állani a program a nyugat legkul-

turáltabb színházi eseményeivel. És termé-zetesen feladataink közé soroljuk azt is, hogy a magyar közönséggel a román drá-mairás jeleseit megismertessük. Még egyszer hangsúlyozom, hogy sok bizalommal me-gyünk az új szezon elé és hisszük, hogy igyekezetünkét Kolozsvár minden szép és jó iránt lelkesülő közönsége is azzal a sze-retettel és érdeklődéssel fogadja majd, amelyet a Magyar Színház ügye megérde-mel.

Beszélgetés Janovics Jenővel

Janovics igazgatót a színház szalagokkal és koszorúkkal diszitett, kicsiny irodájában találjuk meg.

— Én is a legnagyobb bizalommal, a leg-szebb reményekkel fogok hozzá az új szezon művészi részének megszervezéséhez — mondja a direktor. Az utolsó időben, őszintén szol-va, már fáradt voltam kissé a sok pénzügyi küzdelemtől. Most ennek a nehéz kornak számomra vége. Egész erőmet és szeretete-met a színpadnak szentelhetem. Annak, ami

AKI FLEURON-t OLVASSA, egy új világgal lesz gazdagabb!! Snipp, a nagy vadász.

A regény hőse egy kurtalábu, hosszudereku daxli, a természet tréfás ötlete.

Strix, az erdő réme.

Strix, a nőténybagoly története, bár hamisítatlan állattörténet, az emberi tragédia magaslatait közelíti meg.

Tigris-ivadék.

Ebben a könyvben macskák szerepelnek, de ez a szó — „dörömbölés”, nem fordul elő benne. Házi cicuska helyett egy elvadult macska-anyával ismerkedünk meg, aki meg-menti kölykeit a vízbefojtástól, a kandurapa étvágyától, s szabad vadászéletet él velük.

A vörös banda.

Egy róka-anyát hiába várnak vissza kölykei. Az életösztön erőszakosságával új anyát keresnek és találnak — véletlenül egy him-róka személyében. Az elvállalja a nyakába szakadt családot, kitanítja rókabölcsességre és együtt kalandozik velük. Kalandjaik sora: a ravasság, élelmes-ség és elszántság harca egy egész ellenséges világgal.

Minden kötet szép kiállításban, jó papíron jelent meg. Egy kötet ára csak 75 lej. Mind a négy kötet megrendelése esetén portómentesen szállítja az

„ELLENZÉK” könyvosztálya, Kolozsvár—Főtér

Bukaresti és Szinaja a magyar egységes párt balaton-földvári értekezletén

„Magyarországot földrajzi fekvése miatt sem lehet az európai gazdasági krízis megoldásánál megkerülni” — mondotta Mayer magyar földművelésügyi miniszter

Budapest. (Az Ellenzék távirata.) Az egy-ségespárt balatonföldvári értekezletén Mayer János földművelésügyi miniszter nagy beszédet tartott. Foglalkozott a különböző gazdasági kérdésekkel és ennek során kijele-entette, hogy Románia Jugoszlávia és Ma-gyarországgal egyetértve a természetkiesi-tés kérdésének megoldását látta szükséges-nek. A magyar szakértők a bukaresti elő-terjesztésekkel sokban egyetértettek. Vég-leges megállapodás nem történt, de min-

denkit megnyugtat arról, hogy Magyaror-szág földrajzi fekvése garancia arra, hogy az ország mellőzésével és megkerülésével az európai gazdasági krízist megoldani nem lehet.

Vass népjóléti miniszter kijelentette, hogy pesszimizmusra nincsen ok, majd reflek-tált arra a gondolatra, hogy a környező államok részéről Magyarország bekerítésé-vel gazdasági kisanantat kezdül. A csorba-tói konferenciának — ugymond — rejtett cél-ja az volt, hogy a régi erejében érvénye-sülni nem tudó kisanantat gazdasági alap létesítésével megerősítse. Ez nem valami barátságos gondolat Magyarországgal szem-ben, de a kisanantat vámuinójának megol-dása nem olyan egyszerű kérdés és nem kell tulságosan aggodalmaskodni miatta. Figyelmeztető körülmény azonban külügyi kormányunkra, hogy a magyar gazdasági élet érdekében érvényesítse a nagyhatalmak által feltett gondolatot. Semmiféle bekerité-si szándék nem fog érvényesülni, mondotta, mert nem olyan egyszerű dolog Magyaror-szágot izolálni Európában.

„Emlékezésül a jog győzelmére az erő felett”

Strassburg. (Az Ellenzék távirata.) Strass-burgban a városház nagytermében Elszázs lotharingia visszacsatolásának emlékére szobrot állítottak fel a következő felírás-sal: „Emlékezésül a jog győzelmére az erő felett, a civilizáció győzelmére a bár-barizmus felett.” Hétfőn a város vendégül látta a nemzetközi béke és szabadságliga tagjait, akik a legmélyebb felháborodással tiltakoztak a brutális felírás ellen. A pol-gármester a felháborodott vendégeknek megígérte, hogy a sértő felíratot el fogja távolítani.

ÚTBAN AZ ÉGŐ ERDŐ FELÉ

Mik történhetnek az emberrel Kolozsvártól—Máramarosszigetig?

Hamiskártyások raja ébreszti a szendergőket a vonaton egy kis házárdjatekra. — Egy liter bor, ami három ezer lejbe került. — A kedélyes nagyváradi vasúti pénztárnok

Máramarossziget. (Az Ellenzék tudósítójától) Ugy rohantam a kolozsvári állomásra, mint egy őrről, hogy a Máramarossziget—Borsafelé induló utolsó vonatot le ne késsem. Hála Istennek, még volt idő az indulásig és a resti főpincérjének biztatására megrendeltem a karajit tökkáposztával.

Az újságíróknak általában kitűnő szimatjuk van és nem dicsekvésképen említem meg itt azt, hogy az erdő égésének a perzselt szagát egészen idáig éreztem. Nem hiszem, hogy ezt a megérzést a tökkáposzta kozmása volna csak egy csipetnyit is fokozta volna.

Hiába, a szimat az szimat.

Az álomba merült vonat rohan a vaksötét éjbe

Őszintén szólva, nem is nagyon rohant, mert személyvonat volt, de ezt az alcímet ott találtam ki a vasuton és kiválóan jónak találva, nem akarom azt most mással helyettesíteni. Tehát a himbáló vonaton lassankint mindenki álomba merült. Álmodtak az emberek békéről, jólétről, gazdagságról, szóval elérhetetlen vágyaknak a valóra válásáról. Mint éber hirlapíró, saját személyem csak félálomba merült és így nem kerülte el figyelmemet az, hogy négy, éppen nem barátságos arcú férfi kezd erőszakosan helyet keresni az alvók között.

Itt a vörös, ott a vörös, hol a vörös?

A négy új utasnak sikerült végre a vasúti kocsi összes utasait felébreszteni. Szegény emberek úgy dörzsölték a szemüket és orrukat, mintha a képükből akarták volna kirádrozni. Az idegenek pedig megkezdtek az „itt a vörös, ott a vörös” című szellemes kártyajátékot, amin ez alkalommal állandóan a bank vesztett, mert még csak a *haverek* tették a téteket. Az utasok ellenére a nagy bankpasznak, — hogy az ujonnan érkezettek tolvajnyelvén fejezzük ki magunkat, — „nem akartak beléharapni a téstába”. Álmosan nézték a szövetkezet erőlködését. A legtöbbje már tulesett a vörös tűzkeresztségén. Ők már egyszer elvérezték ezen a fronton. Engem is sikerült úgy oldalbalöknöök, hogy most már kénytelen voltam egészen kinyitni a szememet. Ezért a velem szemben tanusított udvariatlan magatartásért nem akartam sokáig adós maradni és a hozzám legközelebb ülőhöz tettem fel elég hangosan a kérdést:

— Csunyi és Aranykéz otthon maradtak?

Választ nem kaptam. A kártyaasztalt helyettesítő plédet hamar összehajtották és egy pillanat alatt eltűntek. A kalauz véletlenül az egész idő alatt nem járt ebben a kocsiában és így bátran molesztálhatták kedvük szerint a közönséget, mert a közismert zsebmetszőkkel és hamisjátékosokkal senki sem mert szembeszállani. A fényképek különben minden nagyobb vasúti állomáson ki van függesztve. Fegyver nélkül nem ajánlatos beléjük kötni. Egy kis bicskázástól nem ijednek meg. A robogó vonatról való leugráslásnak nagyszerű gyakorlatuk van. Mint később kiderült, a mi vonatunkon csak egy parasztot sikerült megfőzniök 1600 lejig, a szellemes „itt a vörös” játékkal.

Ami ezalatt a másik vasúti kocsiában történt

Nagyváradon a forgalmi irodában egy atyafi olyan hangosan sir, hogy az utasok nagyrésze odacsődül. A tényállást elég hamar megtudjuk. Leszállították, mert az ellenőrnem tudta felmutatni jegyét. Ellopták három ezer lejével együtt és most még haza sem engedik utazni. Egy sarzsit viselő katonára gyanakszik, akivel az uton összebarátkozott és az egyik állomáson egy liter bort fogyasztottak el az új ismeretség öröme.

Kér, könyörög, káromkodik, hogy a vonaton lévő katonát motozzák meg. Már nem bánja a három ezer lej, csak a vasúti jegyét és az igazoló okiratait vegyék el tőle. A vasut csak annyit konstatál, hogy az atyafin még látszik az ittasság. Igaz ugyan, hogy a kalauz igazolta, hogy a felszállásnál volt jegye, de ez nem fontos, mert a lényeg az: most nincsen és így tovább nem utazhat. A bünyőgyi nyomozás a rendőrség dolga, amit biztosan be fognak vezetni.

A mosolygó nagyváradi vasúti pénztárnok

Nagyváradon a csernovitzai gyorsra kellett átszállanom és így a vasúti pénztárhoz mentem, hogy a különbözetet kifizessem és egy ugynevezett pótgjegyet kapjak. A vonat indulásáig már alig volt egy negyedóra, de a pénztár ablaka zárva. A dörömbölésre semmi nesz. Uglátszik a kis fészek lakója elrepült.

Nem! Mégsem! Nyilik a vasrostély és szabad lesz a rab. Jegyet válthat és repülhet a világ bármelyik részébe.

Ezt csak gondolták azok, akik körülállták a megváltó kis ablakot. A pénztárnok ugyanis csak most kezdte beigazítani a dá-

tumot jelző és lepecsételésre szolgáló kis masinát. Nézte-nézte és azon morfondírozott, hogy ha már a föld forog, miért kell ezeknek a számoknak is forogni. Igazította jobbra, majd balra. Azután elkezdett csudálatosan, kedvesen mosolyogni. Szédületes szerencsét! Megtalálta az aznapi dátumot. Ez az őszinte jókedv annyira hatott rám, hogy én is nevetni kezdtem. Eleinte csak úgy finoman, de azután kitört belőlem. Hirtelen ajkamra fagyott a kacaj. A jegyemet már majdnem kiállította, de a nagy jókedvben a ceruzája elvesztette egyensúlyát a kezében és a földre esett. Hallatlan pech, hogy egy szegletes ceruza elguruljon. Pedig megtörtént, azt pedig elő kell teremteni még a föld alól is. Meg is találta és most már úgy nézett az ablaka előtt zugó tömegre, mint egy Napoleon. Mikor ideadta a jegyemet, szerettem volna megköszölni, mert én még nem késtem le.

A vörös hold

Esteledik. A máramarosi hegyek konturjait ez alkalommal és az erdőégésre való tekintettel a hold vörösen világítja meg. Még pár perc és a vonat berobog Szigetre, ahol luga prefektus ilyenkor már alszik. A gözös két rövidet, azután egy hosszút fűtől és Máramarosszigeten vagyunk. Egy lendületes ugrással elértem az állomás peronját. Majdnem a sportegyesület orvosának a karjai közé repültem.

— Doktor ur, ég még az erdő?

— Milyen erdő?

— Az isten szerelmére, hát a borsai.

— Ugyan kérem — azt már tegnap eloltatták.

Ez a rövid párbeszéd teljesen letört. Milyen referátát adjak én most, mint a helyszíne kiküldött tudósító? Olyan színek zsongtak már afejemben erről a tüzről, amilyeneket még egy piktor sem kevert a paletáján. Ezzel a kialudt erdővel a legszebb riportomat kell eltemetnem.

Igazán kár, mert nagyon szépen tudtam volna megírni.

Kelen Jenő.

Egerek fészke lett a hangversenyorgona a marosvásárhelyi kulturpalotában, amelynek kijavítására nincsen alap a költségvetésben

Marosvásárhely. (Az Ellenzék tudósítójától.) A székelyfőváros kulturpalotájának egyik legértékesebb darabja: a hangversenyorgona. Messzeföldön nincsen mása ennek a hatalmas hangszernek, amelyben gyönyörűsége telik minden muzsikuskak, aki valaha is megfordult ebben a városban. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület készül most látogatásba Marosvásárhelyre, ahol meleg vendégszeretettel készül a város népe a tudomány fogadtatására. Ez alkalomból nagyszabású hangversenyt terveznek, amelynek egyik programpontja lett volna a csodaorgona bemutatása, egy orgonaművész szerepeltetésével. Ez a szám azonban valószínűleg lemarad, mert a puhatolózások kapcsán kitűnt, hogy

a hangversenyorgona teljesen használhatatlan, abba egerek fészkeltek be magukat s százezrek lennének szükségesek karbahozálatára.

A sipok a fuvóval összekötő gummirészek ki vannak furva, a por is megetté azokat, mert a városi tanács évek során át megfélekezett költségvetésében a párját ritkító értékű hangszer tisztításáról és jókarbantartásáról. Két év előtt még hatvan-

hetvenezer lejjel ki lehetett volna javítani a hibákat, ma azonban már százazrekbe kerül az orgona helyrehozása.

— A legnagyobb vétek lenne — mondták előttünk a nagyszabású szász dalkör művész-karnagya, aki elismert orgonista is — ezt a hangszer akárciknek a kezére adni kijavítás végett. Jövőrehetetlen hibák eredményéből és olyan károk, amelyeket később helyrehozni sem lehetne. Csakis kipróbált orgonaeépítő keze tudja a hangszer lelkét visszaadni. Két esztendő előtt hallottuk ezt a lesújtó szakvéleményt. Azóta nem történt semmi és most művészember nem mer hozzanyni a billentyűkhöz.

— Még próbálni is önkínzás lenne az orgonán! — mondták előttünk a zeneiskola egyik lelkiismeretes művésztanára... A Múzeum-Egyesület fogadtatására rendezendő koncert kezdeményezői sem tehetik ki magukat fiaskónak. Ami érthető keserűséggel került ki a közvéleménybe, ahol élénken pertraktálják, hogy

a város hatvanháromezer költségtetéséből hiányzik az a csekély fedezet, amellyel a kulturpalota büszke hangszerét vissza kellene foglalni az elszaporodott „zenekedvelő patkányok”-tól...

DROGUISTÁKNAK és vegyi cikkekkel foglalkozó kereskedőknek

nélkülözhetetlen a most megjelent

VEGYÉSZETI LEXIKON

Irta: RÁCZ LAJOS.

Rövid idő alatt már II. kiadását érte meg e praktikus összeállítású kézikönyv. Ára 470 lej. Kapható az

ELLENZÉK könyvosztályában, Kolozsvár—Főter. — Vidékre a legpontosabban szállítjuk.

Tanítóképezde céljára fogják felhasználni a nagy-károlyi vármegyeházát

Nagykároly. (Az Ellenzék tudósítójától.) A minisztertanács elhatározta az állami tanítóképezdek létszámának csökkentését. Határozata alapján úgy a szatmári, mint a szilágysomlyói tanítóképezde megszűnik, melyek helyébe a közoktatásügyi miniszter Nagykárolyba kíván tanítóképezdet felállítani és e célra az állami vármegyeházát akarja felhasználni. A közoktatásügyi miniszter ebben az értelemben rendelkezett is már, melynek eredménye lett az, hogy az épületben jelenleg elhelyezett állampénztári, adóellenőri és szolgabírószági hivataloknak szeptember 1-re felmondtak. Ugyancsak felmondtak ezen időre az épület magánbérletének is.

A miniszter intézkedésébe azonban sem a szatmári tanítóképezdek, sem pedig a szilágysomlyói tanítóképezdek tanítótestülete belenyugodni nem tud és ezért előterjesztést intéztek a miniszterhez, amelyben kéri iskoláiknak további fentartását, indokul azt hozza fel, hogy a nagy-károlyi megyeház épületének helyiségei nincsenek elfogadható állapotban és egyébként sem foglalkozhatók el, mert azokat részben magánlakásoknak bérlők, részben hivataloknak használják. Figyelmébe ajánlják a miniszternek azt, hogy román nemzeti szempontból sem volna előnyös az állami tanítóképezdeknek a magyar lakosságú Nagykárolyba való helyezése.

A közoktatásügyi miniszter az előterjesztés ügyében Mitru vezérfelügyelőt bízta meg a vizsgálattal, aki megállapította, hogy a helyiségek kifogástalanok és ma is száz üres helyiséggel áll a tanítóképezde rendelkezésére, szeptember 1-re pedig az egész épületet kiürítik, miután az épület husz bérleje közül erre az időre már 16 bérletet talált megfelelő lakást.

Nagykároly város vezetősége azonkívül kötelezte magát arra, hogy a tanítótestület tagjai részére szintén megfelelő lakások fog szerezni. A szatmári és szilágysomlyói egyesített tanítóképezdeknek Nagykárolyban leendő elhelyezése mellett foglalást a szatmári prefektúra is, mert a hivatalokkal és iskolákkal tulszult Szatmáron szükség volna az ottani tanítóképezde által jelenleg elfoglalt épületre.

Szatmármegye, mint a nagy-károlyi megyeháza épületének résztulajdonosa, egyébként kedvező feltételeket is kínál az épületre vonatkozólag az államnak. Hajlandó volna ugyanis tulajdonjogáról lemondani azon összeg fejében, melyet a vármegyének kártalanítás címén Magyarországnak kell fizetni. De hajlandó esetleg egy évről teljesen ingyen, a következő évek pedig méltányos bérösszegért az állam rendelkezésére bocsátani az épületet, a tanítóképezde céljára.

* Egyiptomiak, tüniciak, görögök és rómaiak is mindenütt alkalmazták a kepeket, mert már évezredekkel ezelő is tisztában volt az emberiség azza, hogy egy jó kép sokszor tökéletesen kifejezője a gondolatnak, mint az író szó. Ma, amikor mindenre csak rövid percek állnak a munkával és súlyos gondokkal tulterhelt emberek rendelkezésére, a gondolatot gyorsabban kifejező és könnyebben megértető „képi írás” mindjobban tért hódít. Az üzleti élet szokta elsősorban felhasználni mindazt, ami hasznos és célszerű, a mérsékletes tehát, hogy az üzleti élet szorosan együtt haladó propagandamunka, amelynek legfontosabb eszköze a hirdetés, a képek, illetve rajzok ma már mindenütt alkalmazza. Itt segíteni akarunk hirdető feleinknek hirdetői osztályunk útján rendkívül alacsony összegű díjért juthat hozzá a legkiválóbb grafikusoknak az (céljaira legalkalmasabban megtervezett ötletes és művészi rajzaihoz, bármilyen hirdetésről, vagy cikkről legyen szó, a jó rajz fokozza a hatást. Délelőtt fél 8-tól d. u. fél 2-ig jöjjön fel (vagy írjon), hirdetői szakemberrünk ingyen, rajzolóművészeink maj nem ingyen áll rendelkezésére.

KARRIER.

Fiatlan tanonc lép egy nagy textil-családjába. A fiú élénk, ügyes, találékon, azonban egy hibája van: hazudik. A cég-főnök maga elé citálja nagy komolyan így szól hozzá:

— Tudod-e, fiam, mi történik nálunk azzal a tanulóval, aki folyton hazudozik?

— Igenis, tudom, — hangzott gyors válasz — amikor megemberek, kiküldt a cég vidékre utazóna.

Villa Falconieri 300 éves barokk-palotája — az új magyar művészet bölcsője

Száraz értekezés a Római Magyar Akadémiáról

— Róma. Az ELLENZÉK kiküldött tudósítójától —

reneszánsz korabeli Rómának előkelő diszes utcája volt a Via Giulia. A főurak a gazdagok palotái sorakoztak itt egy-elt és a két- és háromemeletes palak versenyeztek egymással előkelőség-nemességben, egyszerűségben és a re-zánsz építésművészetnek, a mai korig is legimpozánsabb, legnemesebb alkotása. 6-ban Antonio da San Gallo kezdte meg a palota építését, majd ennek halála után nese biboros, aki III. Pál néven lett ává, Michelangelóra bízta az épület be-zését. A méltóságos nyugalomnak és a diódzus egyszerűségnek a szobra ez a a és ha én Baedeker volnék, minden mai turistának, zárandoknak először a nese-palotát mutatnám meg, mintegy s narkotikumként megítatva Rómára njas lelküket a nyugalom, egyszerűség szépség e fenséges kőurnájából.

A Collegium Hungaricum

palota mögött a Tiberisszel párhuzal-onban húzódik el a Via Giulia és áll a híres Falconieri-palota, amelyet a század végén a barokk nagy mestere, omini épített fel. Ezt a palotát vette két évvel ezelőtt a magyar állam és helyezte el a Collegium Hungaricumot, ve a Római Magyar Akadémiát. okan vannak, akik nem tudják, hogy ez a Collegium és római akadémia. Van n, aki azt hiszi, hogy ezek valami ta-intézetek, ahol az egyetemi ifjúság vég-földi tanulmányait. Tanórák, tanítár-k, tanárok adják meg a keretét, szóval

valami iskolaféle. Van olyan is, aki azt hi-szi, hogy a Collegium valami papnevelde, ahol világi tudósok is helyet kaphatnak és a Római Akadémia egy főiskolaféle, ahol papok tanítanak.

Ezt a kis félhomályt kell előbb a járattla-nok fejében szétoszlatnom, mielőtt a Ró-mai Magyar Akadémiát bemutatom és is-mertetem.

Az a római intézet, amelyet gróf Kle-belsberg Kunó magyar kultuszminiszter ál-lított fel az olasz fővárosban és amelyet általában Collegium Hungaricumnak hív-nak, az tulajdonképpen egy a Római Ma-gyar Akadémiával. Az őse ennek az alapi-tásnak a XVI. század vége felé alakult ró-mai magyar papnevelőintézet, amelyet Col-legium Hungaricumnak hívtak, mely azon-ban később a német papnevelővel egyesült és Collegium Germanico-Hungaricum né-ven a mai napig is folytatja működését. Ennek a papnevelőnek külön székháza, in-ternátusa van és semmi összefüggésben sincs a Via Giulián székelő Magyar Aka-démiával, amely tisztára a magyar állam által ösztöndíjjal segélyezett művészeknek, szobrászoknak, festőknek, íróknak, zene-szerzőknek, történelemtudósoknak, művé-szettörténészeknek, archeologusoknak és az egyházi tudományok kutatóinak ad műter-met, otthont és minden egyéb segítséget ahhoz, hogy ki-ki a maga mesterségében Rómában képezhesse magát tovább.

A Magyar Akadémia

A nagyon szép Palazzó Falconierit ez-előtt két évvel két és fél millió líráért vette meg a magyar állam a Magyar Akadémia céljaira. (Annakidején az ujságok is meg-ementették, hogy az olasz kormány, tekin-

tettel a nemes célra, elengedte a telek-könyvi átírási illetéket, ami Olaszországban igen magas százaléokban van megszabva). A palotát központi fűtéssel, minden szobá-ban hideg-, meleg vízzel, telefonnal, für-dőszobákkal szerelték fel, a nagyobb ter-meket festő-műtermekké alakították át, míg a szobrászoknak a palota melletti kert-ben építettek alkalmas műtermeket. Az ösztöndíjas művészeknek az akadémia fi-zeti a mesterségükhöz szükséges anyagot és a model-költséget is. Az intézetnek interná-tusa van, ahol egy magyar szakács ügyes zsonglörködéssel hidalja át az olasz és a magyar konyha ellentétét. Van társalgó szobája és könyvtára is. (Fraknoi híres könyvtárát telepítették ide át.)

Mindehhez a nagy-nagy kényelemhez még képzeljük hozzá a Boromini által épített háromszázéves gyönyörű palotát, tágas, nagy szobáival, diszes stukkóival, fe-hér márvány lépcsőházával, a harmadik emeleten artistikusan szép loggiájával, ki-látással a Tiberisre, a szemben levő Jani-culus virágos hegyoldalára és akkor meg-értjük, hogy akinek ez az Alma Mater egy-szer, — még ha rövid időre is — otthona volt, mindig fájó szívvel és a honvágy égő kinjával gondol vissza az ott eltöltött időre.

Az akadémia vezetői és tagjai

A Magyar Akadémia feje és mondhatnók megteremtője dr. Gerevich Tibor művészet-történész, egyetemi tanár. Ez az európai híri tudós bohémlelkű, nagy gyermek, nemcsak ezt az intézetet teremtette meg, de a magyar-olasz kulturakapcsolatnak a kiépítésében is igen nagy érdemei vannak. Mialatt Gerevich a budapesti egyetemen

művészettörténeti előadásait tartja, római helyettese dr. Miskolczy Gyula, a híres tör-ténész, aki egyúttal az akadémia igazgató-ja is. Az intézet adminisztrációját a művé-szek barátja és pártfogója, dr. Várady Imre művészettörténész intézi, míg az egy-házi tudományi kutatásokat végző papok feje, dr. Luttor Ferenc pápai prelátus, a kedves és népszerű „Monsignore“.

*

Mind sorra külön-külön szeretném be-mutatni az akadémia ezévi társadalmát. Erre sajnos szűk egy hírlapi cikk kerete, hiszen mindegyik megérdemlené, hogy kü-lön méltassam a munkásságát, művészetét. Így csak felsorolom őket, még megjegyezve azt, hogy az idei velencei nemzetközi kiál-lításon a római Magyar Akadémia festői és szobrászai igen nagy feltűnést keltettek és így Velence városa, mint az olasz állam nemcsak díjakkal tüntette ki őket, de ké-pet és szobrot is vásárolt tőlük.

A Palazzó Falconieriben dolgozik Pát-zay Pál a legtehetségesebb magyar szob-rászok egyike, Aba-Novák Vilmos és Patkó Károly festőművészek, dr. Oroszlán Zoltán archeológus, dr. Jajczay János műtörténész, Molnár C. Pál, az ismert grafikus és festő-művész, Kiss Ferenc Montessori-pedagógus, dr. Koudela Géza karnagy, dr. Edvi Illés Gyula művészettörténész, Pólya Iván festő-művész, Kuzmik Livia szobrászművésznő, Végh Ilona iparművésznő, Bardon Alfréd építész, dr. Négyessy László nyelvész, Hoor Tempis István történész és még sokan az ifjabb művész és tudós-generációból.

Szorgalmas, dolgos kis társaság ez, tele tüzzel, ambícióval és olyan fanatikus, for-ró szerelemmel Róma iránt, amellyel csak ezt a Szent és Örök Várost lehet sze-retni.

A „Braschi Akadémia“

Nappal mindenki dolgozik műtermében elbujva, a könyvtárban, az íróasztala mel-lelt, vagy a városban muzeumot, templo-mot, képtárt nézve, kiki a mestersége sze-rint. Estére pedig a római hold az utcára csalsa ezt a kis művész-társadalmat és ilyen-kor magyar szótól hangos a Via Giuliától nem messze eső „Braschi-kávéház“ terra-sza, ahol a Magyar Akadémia — a fiuk vidám argot-ja szerint — általában „Bra-schi Akadémiá“-vá. A nappal néma és szorgalmas hangyákból a kitűnő espresso mellett kétszeres erővel robban ki a szó és néha olyan szenvedélyes, hangos és pa-

EGÉNY KALANDOK FIA IRTA: ZANE GREY

(8-ik közlemény.)

ébként nem bántották. Ugy gondolom, or körülbelül tizennégy éves lehetett és sor arra gondolt... legalább így mondta, y korcsmájában használja majd a lányt zolgálni. De Bland meglátta a kicsikét elvitte... pénzért vette meg Bensontól. get vehetsz rá, hogy Bland nem lova-szándékkal vette meg a leányt, akinek aban mégis ez lett a szerencséje. Mert e Bland ugyan kegyetlenül bánt szegény nievel, de mivel féltékeny volt rá, argus nekkel vigyázott és nem engedte, hogy id és a többi férfi kikezdenek a kicsi-l. Ez persze, egyre nehezebb lesz, mert ie pár év alatt tüzről pattant, csinos nyá fejlődött és Kate most még örülteb-féltékeny reá... Ezért szeretném, ha m jönnél. Bland felesége meghívott té-ezt illik elfogadni. Igaz, hogyha beléd et, ahogy ez megtörtént avval a... Nos, onyolultabbá tenné a dolgokat. De mégis etném, ha megnéznéd Jenniet, hátha z rajta segíteni... Nekem is volt vala-or kis lányom és ha életben maradt a, most már olyan nagy lenne szegény-mint Jennie és... Istenemre! nem akar- , hogy itt legyen Bland táborában.

Elmegyek, Euchre — jelentette ki ne határozottan, mire az öreg bandita edetten bólintott.

Élután utra kelt Duane-nal és csakhamar id lakásához értek. Duane visszaemlé-tt erre a házra: innen figyelte őt egy os asszony, amikor a völgybe lovagolt. az arcára már nem emlékezett.

házikó épp olyan volt, mint a többi ogvískó, de nagyobb volt és jó maga-feküdt egy gyapotfacsoport közepén. ablakban és pitvaron nyoma volt a női ek. Euchre kopogtatott az ajtón.

— Ön az, Euchre? — kérdezte halkan, oza egy leányhang. Duane fülét me-ga a mély csengésű hang, melyben a fé-n árnyalata csengett. Kíváncsi volt, mi-a hang tulajdonosa.

— Igen, Jennie, én vagyok. Hol van mrs ad?

— Átment Degerékhez. Valaki beteg ot — válaszolta a leány.

Euchre megfordult, motyogott valamit a encséről és jelentőségteljesen hunyori-

tott Duanera.

— Gyere ki, Jennie, vagy eressz be min-ket. Itt van az a fiatalember, akiről beszél-tem neked — szólt Euchre.

— Ó, nem lehet... nagyon rendetlen va-gyok...

— Sohase törődj vele, milyen vagy! — sürgette a bandita suttogva. — Nincs idő most, hogy erre gondoldj. Itt van a fiatal Duane, aki nem marhatolvaj, se nem rabló. Egészen más ember. Gyere ki, Jennie és ő talán fog...

Euchre nem fejezte be a mondatot. Hal-kan beszélt és közben folyton ide-oda kém-elt szemével. De, amit mondott, elég volt, hogy gyorsan kihozza a lányt. Lesütött szemmel, kissé kipirulva jelent meg az aj-tóban. Csinos, szomorú arca és ragyogó haja volt.

— Ne légy félénk, Jennie — tanácsolta Euchre. — Most alkalmatok van, hogy ta-nuk nélkül beszélgetsetek. Én most el-me-gyek mrs Blandért, de nem sietek nagyon.

Euchre mindjárt el is ment a gyapotfák irányában.

— Örülök, hogy találkozom önnel, miss... miss Jennie — szólt Duane. — Euchre meg-kért, hogy jöjjetek ide, hogy...

Duanenak torkán akadt a szó, amikor Jennie fölvetette a szempilláit, hogy ránéz-zen. A lány szürke szemei szépek voltak, de nem a szépségük némitotta el Duanet. Ugy tetszett neki, hogy a reménynek és szo-rongásnak tragikus küzdelme sugárzik fe-léje a szürke szemek titokzatos mélységé-ből. Nem mindennapi pillanat volt.

— És miért akart engem megismerni? — kérdezte a leány habozva.

— Mert... Euchre azt gondolja... Ő akarta hogy beszéljek önnel, hogy... hogy egy kissé felvidítsam — felelte Duane félszegen, mert a komoly szemek ismét zavarba hozták

— Euchre jó. Ő az egyetlen, ezen a retten-es helyen, aki mindig jó volt hozzám. De fél Blandtól... Azt mondta, hogy ön más, mint ezek... Kicsoda Ön?

Duane megmondta.

— És... nem rabló, vagy marhatolvaj... se gyilkos, aki azért jött ide, hogy elrej-tőzzék?

— Nem, egyik sem vagyok — felelte

Duane és mosolyogni próbált.

— Akkor miért van itt?

— Megszöktem — vallotta be Duane őszintén. — Tudja, hogy ez mit jelent... Re-volveres verekedésbe keveredtem otthon és menekülöm kellett. Ha elsimul az ügy, re-ményilem, hogy visszamehetek.

— De itt becsstelenségbe keveredik... nem maradhat becsület!

— Dehogy nem! — fogadkozott Duane.

— Ó, én jól tudom, milyenek ezek a banditák — sóhajtott a leány. — Látom, hogy ön más... Feszülten nézte Duanet és a reményesség ébredése meglátszott fiatal arcán, melynek kemény vonásai megeny-hültek.

Valami édes forróság mozdult meg Duane belsejében, amikor látta, hogyan változik a szerencsétlen leány arc kifejezése. Meg-érezte, hogy lelkében most a bizalmatlanság küzd a reménnyel.

— Jóságos Isten — sóhajtott Jennie szo-rongva — bár a Gondviselés küldte volna önt, hogy megmentsen engem... hogy elvi-gyen innen, mielőtt késő lenne!

Duane szíve nagyot dobbant erre.

— Talán én vagyok az! — felelte nyom-ban.

A leány előre lépett, mintha ösztönös len-dülettel Duane karjaiba akarta volna vetni magát. Az arca égett, az ajkai remegtek, keble zihálva hullámozott rongyos ruhája alatt... De épp oly hirtelen észbe kapott és visszahökken: ismét föltámadt benne a kétség és az aggodalom.

— Nem lehet — rázta a fejét. — Ön is csak a vesztemet akarja, mint Bland... és a többiek is, valamennyien.

Duane kinyújtotta hoszu karjait és kezei-vel megveregette a lány vállait, majd gyön-géden meg is rázta.

— Nézzen egyenesen a szemembe — mon-dta. — Vannak tisztességes férfiak is. Nincs önnek apja... bátyja?

— Meghaltak... megölték a zsványok, Dimmit tartományban, ahol laktunk. En-gem elhurcoltak, felelte Jennie sietve. Ké-rően tette kezét Duane karjára. — Bocsás-son meg. Hiszek önnek... Tudom, hogy jó. Csak azért vagyok ily bizalmatlan, mert...

mert folytonos félelemben élek... félig örült vagyok... majdnem elfelejtettem már, mi-lyenek a jó emberek!... Oh, mondja, mr Duane, fog segíteni rajtam?

— Mindenesetre, Jennie. Csak mondja

meg, mit tegyek. Van valami terve?

— Nincsen tervem... Csak vágyam van. Egyetlen az, forró vágyam... Vigyen el in-nen engem!

— Megpróbálom — felelte Duane egysze-rűen. — Nem lesz azonban könnyű. Időre van szükségem, hogy gondolkozzam és Ön-nek is segítségemre kell lennie. Sok dolgot kell megfontolni. Lovak, élelem, utak és a legalkalmasabb idő, hogy mikor kockáztas-suk meg a szökést. Örzi önt? Fogoly?

— Nem. Akárhányszor elszökhettem volna. De nem mertem. Félttem, hogy még rosszabb kezekbe kerülök. Euchre is ezt mondta. Igaz, hogy mrs Bland ver, éhezett, de eddig még megóvott a férjétől és a többi szörnyetegtől. Ennyiben jó volt és hálás is vagyok ezért, habár tudom, hogy nem sze-retetből tette. Mindig gyűlölt, most ujabban pedig féltékenykedik. Volt itt valami Spence nevű fiatalember, aki jó akart lenni hozzám, de mrs Bland nem tűrte. Szerelmes volt Spencebe. De Bland rájött erre és végül lelötte Spencet. Ezzel befejeződött a dolog. Azóta mrs Bland mindig féltékenykedik.

Hallom, amikor civakodik miattam Bland-del. Esküdjök, hogy megöl, mielőtt Bland megkapna engem. És Bland a szemébe ne-vet. Aztán hallottam, amikor Chess Alloway próbálta rávenni Blandet, hogy adjon neki engem. Ilyenkor Bland már nem nevet. Ép-pen most, mielőtt elment, már majdnem bekövetkezett a vég... Már aludni se tudok és sokszor kívántam már, hogy bár meg-ölne mrs Bland!... Ugyis öngyilkos leszek, ha tönkretesznek... Oh, Duane, sietni kell, ha meg akar menteni!

— Értem — felelte Duane komolyan. — És félek, hogy mrs Blandet nehéz lesz félre-vezetni. Ha pedig gyanakodni kezd, azonnal nyakamra küldi az egész rablóbandát.

— Azt megteszi. Vigyáznia kell és... gyor-san cselekedni.

— Milyen nő ez a mrs Bland? — kér-dezte Duane.

— Veszett némbér. Rettenetesen szenved-élyes... hiu, szereti a bizelget. Ő, könnyen megbolondíthatja, ha le tud aljasodni odáig, hogy hizelkedik és udvarol neki...

— Még rosszabbat is megtennék, hogy megszabadítsam innen! — kiáltott föl Du-ane esetenlül.

— Hanem... Duane — suttogta Jennie, összekulcsolva a kezét — Bland meg fogja ölni...

rázs viták mellett intéznek el egy-egy művészeti problémát, hogy még a hangos beszédűtől nem nagyon ijedős olasz járőkelőket is riadtan állítja meg egy pillanatra. A komolyabb, öreg fiúk pedig a Piazza Veneziaán levő Faraglia-kávéház tágas tera-

szára menekülnek, ahol izgalmas és mély vitáiknak már olyan híre ment, hogy egy nem magyar résztvevője is akadt: a kedves, kis feketebajszos, örökké mosolygó francia festő, Meaucolet személyében.

Indig Ottó.

MÉG EGY KÉMTÖRTÉNET

Brandes, az álsóffór felfedezi a sacramentoit „tizenharmadik szoba” féltreörzött titkát

A „megvesztegető modoru” sóffór. — A pincér, mint nyomra-vezető. — Alagut a Burno légi torpedójához. — Becsületrend

Két nappal később a francia hadnagy, mint csinos sóffór vezette gépét a repülőtelepre Mosolygó arccal mutatta meg igazolványát az őrségnek. Az amerikai hadnagy, az őrcsapat vezetője barátságosan engedte utnak a „kedves” sóffórt.

„Megkedveltetni magam” — ezt tüzte ki legelső célul. A kintinban Brandes hamarosan összebarátkozott a vendéglőssel és az öreg pincérrel. Türelmesen hallgatta végig a legostobább anekdotákat, harsogva nevetett a legrégibb viccen is. Mint vevő sem volt rossz: állandóan sört és cigarettát rendelt. Két hét múlva már az egész kantinszemélyzet bizalmát élvezte. Nem csoda. A konzervdobozokat és sörshordókat sokkal pontosabban szállította, mint elődje. Különösen azért lett népszerű, mert minden utjánál néhány konzervvel többet hozott, mint amennyi a számlában állott. Ezt a „felesleg” természetesen — a személyzet kapta.

— Kedves, ügyes fiu — így beszélt róla mindenki a kintinban.

Mi van a „tizenharmadik szobában”

Egyszer Brandes az öreg pincérrel együtt ült a kintinban. Az ablakon át a repülőgépek gyakorlatozását nézte. Ugy érezte, hogy elérkezett a kellő pillanat. Meglehetősen naiv kérdésekkel fordul a pincérhez.

— Nem is értem, hogy tud egy gép olyan éles köröket leírni a levegőben? Mi mindent lehet tulajdonképpen egy olyan óriási hangárban látni? Mire jó az az örökös dörrenés,

azzal a sok nehéz bomba-robbanással?

Az öreg pincér csak nevetett a tapasztalatlan, gyerekes kérdéseken. Aztán a legkészségesebben, legjobb tudása szerint mindent elmondott.

Az A. hangárban 180 új bombavető repülőgép van. A B. hangárban 160 hárommotoros gép áll, csapatszállítási cölókra. A C. hangár tartalma 160 harci repülőgép. A D. és az E. hangárokból lőszer és hadianyag van felraktározva. Ezekben a csarnokokban gyakran jártam már. Csak a földalatti F. hangárba nem jutottam be. Tudod, ez olyan, mint a mesékben a tizenharmadik szoba. Oda a parancsnokon és néhány tisztén kívül senki sem léphet be soha. Éjjel-nappal ket-tős őrség járja körül a csarnokot.

Titkos alagut

Brandes egyelőre eleget tudott és cselekvéshez látott. Megbarátkozott egy farmerrel, akinek a farmja a repülőtelepet határolta. az F. hangártól nem messze. Oda költözött. Kalandos nehézségek árán, éjjel dolgozva, a farmtól földalatti alagutat ásott az F. hangárhoz. Végre elkészült az emberfeletti munkával.

Hajnalodott. A felkelő nap halvány sugarainál kezdte meg Brandes első felfedező útját, a csarnokban. Meglepődve látta, hogy ézerszámra embernagyságú torpedók állnak katonák sorban az óriási raktárban. Gondolkodás nélkül hozzákezdett egy torpedó szétszedéséhez. Hét órai munkájába került, amíg ez sikerült. A torpedókupak fel-

ső oldalán végre megpillantotta a keresett felirást: „Burns air torpedo”.

— Burns mérnök ur titokzatos találmánya! — ujjongott fel.

Brandes a szakértő szemével szempillantás alatt megállapította, hogy Burns mérnök a robbantó technikának olyan tökéletes-ségét érte el ezzel a torpedóval, mint előtte még senki más.

Viaszbábu mint ör

Minden pillanatban felfedezhette k. Hallotta, hogy a hatalmas csarnok tulsó oldalán járkálnak. szétnézett. Az ő alagutjától messze volt. A falon sötét nyílást pillantott meg. Hosszu, keskeny, földalatti folyosóba jutott. Szinte kővé dermedve állott meg. Két lépésre előtte ő állott fenyegetően feltűzött szuronnyal.

Az ő nem mozdult.

— Kellott hallja, hogy jövök! Most észre-vett! De nem mozdul! Alszik? Állva elaludt? — rohan végig a legnagyobb izgalomban Brandes agyán.

Elhatározta, hogy drágán adja az életét. Ráugrott az ürre, kiragadta a fegyvert a kezéből. Az ő védekezés nélkül, mereven, a földrezuhan. Brandes megnyugvással szelidült izgalommal ismert rá egy viaszbábu figurájára, amely ilyen ijesztő módon tévesztette meg.

Brandesnek sikerült a csarnokból észrevétlenül ismét napvilágra jutni. Pontos katonai titkoknak, a sacramento repülőtelep rejtélyének birtokában tért vissza hazájába, ahol a becsületrend nagykeresztjével tüntették ki.

Ez a regényszerűen izgalmas kémtörténet Heinz Ecker „Négy kém beszél” című könyvében íródott meg. Ez a könyv négy ismert — még ma is működő — hivatásos kém életével foglalkozik. A négy kém: egy német,

egy angol, a most ismertett franciá: az orosz szovjet legügyesebb kémnő: „Szölke Olga”.

A háborús irodalom új divatjának, a könyvek egyik legsikerültebb alkotása mert a legintimebb részleteket is fenté nélkül hozza ki.

OLCSÓ LETT A PÉNZ, MÁR 13-14%

is adnak a bankok, de csak több rös fedezet ellenében. Végeredmében azonban a helyzet mégis a kevés a pénz! Amiből pedig kevés azzal takarékoskodni kell. Megnézni minden lejt, mielőtt kiadnánk, szántalanszor meg kell gondoln minden kiadást. Viszont, ha val venni, vagy eladni akarunk, ha mit keresünk, bármihez közöns akarunk, ezt ki kell doboltatni. A dobolás csak formájában szünt lényegileg megmaradt: helyette j hirdetés. Hirdetni kell, de a hird pénzbe kerül. Mi mindenben segí akarunk annak, aki velünk össze tetésbe lép. Hirdetési osztályunk sításunkra díjtalanul segít Önnek: csak „felveszi” a hirdetést, de érte tanácsokat ad: hogyan biztosíthat vés pénzbe kerülő hirdetéssel r eredményt. Mondja meg, mit óhaj venni vagy eladni, mit keres vagy ajánl és mi szöveget írunk. Ön beosztjuk a hirdetések megjele helyét, napját, alakját, céltudatos n kával lefolytatjuk az egész hilde kampányt, bármily más irányu pagandaterveket is elkészítünk, vészi rajzokat olcsón készítünk. Ön körleveleket, plakátokat szerkeszt mívész rajzokat olcsón készítünk nek, szöve mindent elvégzünk. Öne Ön helyett. (D. e. fél 8-tól fél állunk az Ön rendelkezésére, t üzletnyitás előtt és zárás után is n találhat minket. Levélre azonnal v szolunk).

VÁLLALATOK

LEÉPÍTETT

irodaüzemeinel

zökkenésmentes átszervezését legújabb amerikai elve alapján, de Erdélynek megfelelő alkalmazásban (legkisebb költség!) délutáni, vagy esti órákban vállalon

— Telefonszám délelőtt: 109., délután: 830. —

Duane nem válaszolt. Igyekezett lecsillapítani a lelkében tomboló vihart. A régi indulat — az ölési ösztön ismét föllángolt a bensejében. De kívül hideg maradt.

— Ha Bland nem öli meg, Alloway fogja megtenni — folytatta Jennie, tragikus szeméit Duanera függesztve.

— Talán igen — felelte Duane. Nehezére esett, de mégis mosolygott.

— Ó, inkább vigyen el azonnal! — könyörgött Jennie. — Mentsen meg rögtön és ne kockáztasson semmit! Ne... oh, ne udvaroljon... mrs Blandnek!

— Természetes, hogy elkerülöm, ha lehet... Nézze, ott látom Euchret... egy nővel jön...

— Ez mrs Bland... Nem szabad engem önnel együtt látnia — riadt meg Jennie.

— Várjon... egy pillanatra — suttogta Duane, mielőtt Jennie besurrant a kapun. — Megegyeztünk... Ne felejtse! Módot fogok rá találni, hogy beszéljek önnel... talán Euchre útján. Addig is legyen bátor. Jusszon eszébe, hogy meg akarom és meg fogom menteni. Először csellel fogjuk megpróbálni. De akármit lát vagy hall, hogy tesz... ne gondoljon rólam rosszat, az Istenért!

Jennie egyetlen kézmozdulattal és szürke szemének csodálatos pillantásával megállította Duane beszédét.

— Áldani fogom szívemnek utolsó csepp vérével is! — suttogta szenvedélyesen.

Duane csak akkor látta, mikor a leány befordult a szobába, hogy sántít és meztelen lábain viseli mexikói papucsát.

Duane leült a pitvar padjára és a közeledő párt figyelte. A házat környező fák elég vastagok és lombosak voltak s így feltételezhet, hogy mrs Bland nem látta őt, amint Jennievel beszélt. A bandita felesége magas, erőteljes, arányos termetű asszony volt, jó megjelenésű, vonzó szépség. Duane azonban inkább a nő arc kifejezése érdekelt, mint a szépsége; amikor meglátta, gyanútlan arcát, megkönnyebbülten lélekzett fel. Euchre feljött a pitvarba és borzalmas esetlenséggel mutatta be Duane mrs Blandnek. Az asszony fiatal volt, aligha több, mint huszonöt éves, de közlőrl nézve már nem volt olyan szép. Nagy barna szemek kissé kidülledtek, az ajkai teltek, a fogai fehérek, de a szája nagy volt.

Duane megfogta a feléje nyújtott kezét és elfogulatlanul örült a szerencsének, hogy találkozhatott vele.

Mrs Bland jókedvűnek látszott; hangosan és elég dallamosan nevetett.

— Mr Duane... Buck Duane... így mondta Euchre, nem? — kérdezte.

— Buckley — javította ki Duane. — Buck csak a becéző nevem.

— Igazán örülök, hogy megismertem, Buckley Duane — mosolygott az asszony, mikor leült a székre, melyet Duane tolt oda neki. — Sajnálom, hogy nem voltam itthon. Kid Fuller ott fekszik Dégeréknél. Hiszen tudja, hogy meglőtték az éjjel. Lázas volt ma. Amikor Bland nincs idehaza, nekem kell ápolnom a sebesülteket és ez bizony sok időmet elveszi... Egyedül várt itt? Nem látta a masztosz leányzómat?

— Egyedül voltam. Nem láttam senkit, csak egy sántító lányt valami vödörrel. Az meg elfutott, amikor meglátott.

— Ez Jen volt — szólt mrs Bland. — Kegyelemkenyeren tartjuk itt, bár igaz, hogy súlyosan megfizeti a tartásdíjat. Euchre nem beszélt róla?

— Most, hogy eszembe juttatja, emlékszem, hogy mondtam valamit.

— Mit beszélt rólam? — kérdezte mrs Bland mohó izgalommal.

— Ugyan, Kate — szólalt meg Euchre — ne igazgasson senkit! Csak nem gondolja, hogy mást, mint jót mondtam magáról Bucknek?

Szemmellátható volt, hogy a bandita felesége kedveli Euchret, mert jókedvvel pihentette rajta a szemét.

— Egyszer majd elmondom Jen történetét is — folytatta az asszony. — Elég közönséges história ezen a vidéken. Euchre lágyszívű, vén bolond és Jen végképp meghódította.

— Helyes — bólintott Euchre — de, mivel már leleplezett, bemegyek beszélgetni Jennel, ha szabad.

— De mennyire szabad! — nevetett az asszony. — Csak menj. Jen ugyanis azt mondja, hogy te vagy a legjobb barátja. Mindig hozol neki valami mexikói szövetet, azt hiszem, ezért.

Ahogy Euchre beballagott a házba, mrs Bland kíváncsian és érdeklődéssel fordult Duane felé.

— Bland beszélt nekem önről — mondta mosolygva.

— Mit mondt? — kérdezte Duane színlét izgalommal.

— Ó, ne gondolja, hogy leszólta! — nevetett az asszony. — Azt mondta: „Kate,

egy fiatal fickó jött most a táborba, hogy elrejtőzék. Nem gonosztevő és visszautasította, hogy a bandához csatlakozzék. Pedig szeretném, ha belépne. Rég láttam ilyen gyorskezü embert, úgy lő, mint a villám. Szeretném látni Chesst meg őt... ha össetalálkoznának künn az uton...” Aztán elmondta Bland, hogyan kaptak össze Bosomer és ő.

— És ön!... mit mondott? — kérdezte Duane, mikor a nő elhallgatott.

— Én?... Hát megkérdeztem, hogy milyen maga — válaszolta a nő kacéran.

— És?... faggatta Duane.

— „Pompás kölyök”, mondta Bland. „Magasabb, mint bármelyik férfi a völgyben. Napsütötte, kékszemű flu...” Így mondta Bland.

— Hm — szólt Duane — sajnálom, hogy mr Bland szavai után olyan valakit várt, akit érdemes megnézni és... és most csalódik.

— De én nem csalódtam! — tiltakozott a nő ingerkedve. — Mondja, Duane, soká szándékszik ittmaradni a völgyben?

— Egészen addig, míg elfogy a pénzem és tovább kell mennem... Miért kérdi?

Mrs Bland arca a legfurcsább változáson ment át. A mosolyok, pirulások, kacér pillantások bizonyos mértékben vonzóvá, majdnem széppé, fiatalossá tették. De valami hatalmas érzés folytán egyszerre más szonnyá változott — ahogy Duane képzelte — mélyérzésű, erőszakos természetű nővé.

— Ide hallgasson, Duane — kezdte komolyan. Igazán nagyon örülök, ha itt akar maradni egy ideig és megmondom nyíltan azt is, hogy miért örülök... Lássá, én nagyon szerencsétlen asszony vagyok. Az uram bandita és én gyűlölöm őt is, meg az életet is, amelyet folytatnom kell. Pedig jó családból származom Brownsvilleből. Sejtlemem sem volt arról, hogy Bland bandita és már a felesége voltam, amikor megtudtam. Amikor időnkint elutazott, mindig azt hittem, hogy üzleti dolgai után járt... És Bland agyonlőtte a saját unokatestvérmet, aki megmondta nekem a valót. A családom kitagadott és el kellett menekülnöm Blanddal. Akkor csak tizenhét éves voltam. Azóta itt élek. Soha nem látok tisztességes férfit, se nőt. Soha nem hallok hirt a családomról, az otthonomról, régi társaságomról. El vagyok itt temetve... elevenen eltemetve egy csomó rabló és gyilkos közé.

Lehet-e hát engem hibáztatni azért, örülök, ha olyan fiatal embert lát olyan igazi gentlemant, mint azok a voltak, akikkel nevelkedtem? Mondok szétpattan a szívem... sirni szeretnék. Eldek valakiért, akivel beszélni tudok. Nincsen gyermekeim. Hála Istennek! Ha nének, már rég nem volnék itt! Und dom ettől a rémes tanyától. Oly egy vagyok...

Ugy látszott, hogy ez a heves kifakószinte és nem színelés, hanem szonvalóság. Igazi érzelem indította meg hallgattatta el ezt a lázas beszédet. Aösszeroskadtt és zokogott. Mégis megl Duane, hogy egy bandita felesége — nagyon is hozzáilletett élettársához és a nyezet vad természetéhez — elég gy ahhoz, hogy sirva fakadjon. De azért neki is megsajnálta.

— Hígyje el, asszonyom, igaz részvét

— Hagyja a részvétet! — fakadt a nő szenvedélyesen. — Ez csak még ban éreztem velem azt a szakadékot, a választ bennünket. Csak arra kérem higgyen semmit abból, amit ezek a batak beszélnek rólam. Mit tudhatnak ő Hiszen meg se értenek!... Majd megahogy Bland megölt férfiakat, akik udvatak nekem. De ez hazugság. Bland ol mint a többi bandita a folyó mentén; idig keres valakit, akit megölhet. Ő u esküszik, hogy nem így van, de én hiszek neki. Azt fejtegeti, hogy ya revoharc csábítja az igazi férfiakat, de mi a hitványak, a gonosz emberek kezd Nem tudom. Csak azt tudom, hogy ponta megölnek valakit. Spencet már e gyűlölte, mint engem egyáltalán ismer szegény!

— Volna Blandnak ellenvetése, ha lomadttán meglátogatnám önt? — kérte Duane.

— Nem, nem szólna semmit. Szereti barátaim vannak. Kérdezze meg tőle m től, ha visszajön. Az volt a baj, hogy k vagy hárman is belém szerettek az ő errei közül és félig részegen összeverekemiattam.

— Annyi bizonyos, hogy én nem f berugni — nyugtatta meg Duane.

Meglepetésére a nő szemek kitágultak fellángoltak a szavakra. De, mielőtt szolhatott volna, Euchre megjelent a varon, ami végét vetette a szenvedő párbeszédnek. (Folytatjuk)

HIREK

Amerika, csodálatos világ

Newyorkból írják: Newyork, közelebb-ről Coney Island egyik éjszakai klubjának pénztárosa késő éjszaka bandukolt hazafelé. Az utcákon egy férfit látott feküdni, aki halkan nyöszörgött. Egy elegáns pálcá és finom keménykalap volt mellette, valószínűnek látszott, hogy az előkelő uriember utonálló áldozata lett. A pénztáros lehajolt hozzá.

— Az Isten áldja meg — szólt az „áldozat” — tíz perc óta egy lélek sem jár erre, nem lát véletlenül egy rendőrt a közelben?

— Az egész uton egyet sem láttam — felelt részvétellel a pénztáros.

— Biztos?

— Egészen bizonyos, de ha paran-

csolja, hozok egyet.

— Hagyja csak — mondta fáradtan a földön fekvő ur és felemelkedett. — Csúpnál biztos akartam lenni benne. Nagyon megfelel terveimnek, hogy nem lábalankodik erre felé rendőr. És most pedig legyen olyan jó, adja át szép nyugodtan pénztárcáját és a kazettát, amelyben a mai ünnepeink bevételét hiánytalanul benne van.

A pénztáros nem jutott szóhoz, azt hitte, hogy tréfál vele az uriember. Ennek ellenkezőjéről azonban hamar meggyőződött, amikor egy kis revolver villant felé. Nem maradt más hátra, át kellett adni a kért tárgyakat.

Másnap reggel a rendőrségen jelentette az esetet. Ott tudta meg, hogy ugyanazon az éjszakán még négy ur ért „megkönygyebbülten” haza, miután egy utcán fekvő elegáns, pálcás, keménykalapos ur-embert biztosítottak arról, hogy nincs közelben rendőr.

VÁLASZTÓJOGOT KAPTAK A JAPÁN NÖK. Londonból jelentik, hogy a japán törvényhozás a 35 éven felüli nőknek megadta az aktív és passzív választói jogosultságot.

A KORMÁNY AZ AMERIKAI AUTÓ-IMPORT ELLEN. A Romániában futó autók 96 százalékát tudvalevőleg Amerikából importálják. De viszont Amerika kizárta piacáról a romániai nyerstermékeket. A kormány elhatározta, hogy a retorzió terére lép és az export és import között mutatkozó nagy különbségeket felemelt vámokkal fogja eliminálni. Hir szerint az autók vámját olyan mértékben akarja felemelni, hogy ez a differencia fedezze az eddig Amerikába exportált áruk értékét.

A marosvásárhelyi iparkamara és a kolozsvári gazdák látogatása az árutőzsdén. A kolozsvári árutőzsdének tegnap mozgalmas napja volt. Rendkívül nagy volt az érdeklődés, főleg a vevők részéről és ezért sok üzletet bonyolítottak le. Az árak a következők voltak: Gabona 48.000, tengeri 40.000 zab 40.000, sörárpa 30.000 lej vagononként. Az árak kialakulásában nagy szerepe volt az utóbbi napok országos esőjének. Tegnap különben a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara és a kolozsvári gazdasági egyesület delegátusai jelentek meg a tőzsdén, hogy tanulmányozzák a tőzsde működését. Itt írjuk meg, hogy a tőzsde választmánya szombaton Török Bálint gazdasági egyesületi főtitkárral tanácskozott azokról a módosításokról, melyeknek segítségével a kisgazdákat a tőzsde életébe be lehetne majd kapcsolni.

Tiberiu Vornic megunt a börtönt. Bukarestből jelentik: Az ilfovi törvényszék második szekciójának tegnap döntött Tiberiu Vornic második szabadlábra helyezési kérése felett. Ez alkalommal a csiki erdőpanamak hőse egymillió lejes kauciót helyezett kilátásba és orvosi bizonyítványt is mellékel, hogy szervezete nem bírja a fogságot. Kérését a bíróság elutasította azzal az indoklással, hogy összekötöttesei révén szökésétől kell tartani.

KIADÓ LAKÁS lépten-nyomon. És mégis mennyi bosszúság van a lakáskeresésnél! Miért? Mert senki sem írja meg pontosan, milyen lakást akar kiadni, vagy bérbe venni és egymás drága idejét ok nélkül rabolják. Fáradjon fel kiadóhivatalunkba fél 8 és fél 2 között, mi olyan hirdetést állítunk össze Önnek, hogy csak az keresi fel, akinek az Ön lakása tényleg megfelel és csak az ajánlja Önnek a lakását, akinek az Ön részére valóban megfelelő lakása van.

Nyugodtan pihenhetsz, veszély nem fenyeget, Flit biztosan pusztít szúnyogot, legyeket.

A gyermek életéért nagy adót fizet a visszataszító rovaroknak, melyek csökkentik ellenálló képességét, beszenyeznek eledelet és hordozzák a betegségeket szegény kis védtelen testére. A rovar a gyermek legfenyegetőbb veszedelem. Permetezzünk Flit Flit megöli a legyeket, szúnyogokat, bolhákat, tetveket, molyokat, hangyákat, szabókat, poloskákat... és elpusztítja petéiket is. Veszélytelen. Nem hagy foltot.

Flit nem tévesztendő össze más rovarirtókkal! Sárga kanná — fekete sávval!

FLIT

Gyorsabban öl

Kizárólagos képviselő Románia részére: **Standard drogeria București.**

HÁROM HALÁL A SINEK KÖZÖTT. Kolozsváron az öngyilkossági járváynak újabb áldozata van. Hétfőn este a baromvásártéri vasúti hid közelében a bukaresti gyorsvonat kerekai alá vetette magát Péter Annus 20 éves hivatalnoknő. A mozdonyvezető azonban megállította a szerelvényt, de későn. A leányt ugyan még élve szállították be a sebészeti klinikára, ahol azonban egy órai kintlódás után meghalt. Hátrahagyott levelében azzal indokolja szörnyű tettét, hogy boldogtalanul érezte magát egész életében. Ugyancsak azon a vonalszakaszon délután öt órakor két halálos szerencsétlenség történt. A Renner Bőrgyár előtti vasúti síneken két fiúgyermek ült el egy próbamozdony, akik többedmagukkal a sínek között játszadoztak. Özv. Szilágyi Gáspárné, Gábor Áron utca 18. szám alatti lakos Gyurka és Károlyka nevű kisfiái estek áldozatul a szerencsétlenségnek. Szilágyi Gyurka azonnal meghalt, a kicsi Károlyt a mentők még életben találták, azonban rövid pár perc alatt ő is kiszorult. A kettős tragédiának előidézéséért az elhunyt gyermekeket terhelné a felelősség.

MEGKEZDTE MŰKÖDÉSÉT A KOLOZSVÁRI VENDÉGLŐSIPAROSOK SZÓDAVIZGYÁRA. A kolozsvári vendéglősök, hogy a szódavizkartell ellen védekezni tudjanak, már évekként elhatározták, hogy saját tőkájükkal és rezsijükben szódavizgyártó üzemt állítanak fel. Ez a szép tervük anyagi okok miatt azonban csak most került kivitelre. Az üzem megalakítása és felépítése sok nehézségbe ütközött, mert azt az új egészségügyi törvény rendelkezésének megfelelően kellett felszerelni. Ezekben a nehézségekben már tustek és szombaton az üzem megkezdte működését. Egyelőre napi három-ezer üveg szódaviz gyártására rendezkedett be, amely a kolozsvári vendéglősök szükségletét teljesen fedezi, de termelőképesége oly nagy, hogy szükség esetén az egész város e nemű szükségleteit ki tudja elégíteni.

A VÓLEGÉNY

Háziasszony (a cselédkönyvet lapozva): Lelkem, maga nagyon sok helyen és nagyon sok városban szolgált a mindenütt rövid ideig, ez nem jó ajánlólevél...

— Naccsága kérem, tessék figyelmebevenni, hogy a vólegényem trapéz-tornász egy vándorcirkusznál.

A STEWARD-CÉGNEK NYOMA VESZETT. A kormány és az angol Steward-cég között néhány hónappal ezelőtt szerződés jött létre, melynek értelmében a cég egymilliárd lejes kölcsönrel járult hozzá a Bukarest—Brassó közötti országut kiépítéséhez. Az építési munkálatokat a megállapodás szerint még e hó elején meg kellett volna kezdeni. Ám a cég nem jelentkezett. Állítólag azért, mert nem állott megfelelő tőke rendelkezésére. Az a megbízottjuk pedig, aki annak idején a szerződést a kormánnyal aláírta, Bukarestből elutazott.

A kereskedő verejtékes arca olvassa este a pénztárlapot. De nem a melegtől, hanem a gondoktól verejtékes az arca: honnan fogja beváltani a holnapi és ezután váltókat? Késébeeséssel, fatalizmussal Napoleon soha sem nyert volna csatát, itt tenni kell valamit! Mi szívesen segítünk, jöjjen fel, szakemberünk nagyon értékes tanácsot ad Önnek: hogyan emelheti forgalmát. Nemcsak a hirdetéseket szövegezzük meg és osztjuk be Önnek, de minden más propagandamunkában is ingyen állunk rendelkezésére! Már egy hét múlva megkapja az első kellemes meglepetést: emelkedik a napi bevétel! Délelőtti fél 8-tól fél 2-ig szívesen látjuk.

TÖMEGES GOMBAMÉRGEZÉS. Budapestről jelentik: Hosszúterezsleg községen Kaposi István gazda tíz társával kiment az erdőbe gombát szedni. A gyűjtött gombát kivitték a szőlőbe és ott elfogyasztották. Már evés közben észrevették egyesek, hogy a gombának különös mellékíze volt. Miközben előlött vitakoztak, egyszerre rettenetes görcsök fogták el valamennyiüket. Kaposi István, egy másik öreg gazda, valamint egy hat éves kislány a gomba elfogyasztása után elvesztették eszméletüket és rettenetes kínok között kiszorultak. Akinek állapota nem volt ennyire veszedelemes, felment a községbe a járóorvosért. Az orvosnak nem akarták megmondani, hogy mitől betegedtek meg és csak a gyomormosásból tudta megállapítani a diagnózist. A gombaevők állapota olyan súlyos, hogy valószínűleg valamennyien bele halnak.

MEZOPOTÁMIÁBAN AZ ARABOK SEM BIRJÁK A NAGY HŐSÉGET. Londonból jelentik: Bagdadból jelentik, hogy az iraki angol légi haderő két tagja hógutában meghalt. A hőmérséklet egész Mezopotámiában rendkívül magas. Több helyütt 130° Fahrenheit is mértek. Az arabok sem bírják a hőséget s közülük is számosan megöl a napszúrás.

Emelkedni fog a hőmérséklet. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint változékony időjárás várható, helyenkint esővel és egyelőre hőmérsékletemelkedéssel.

II. Károly jogakadémia. Bukarestből jelentik: Az udvarnagyi hivatal tegnap értesítette a nagyváradi jogakadémia dékánját, hogy Ófelsége a fakultásnak megengedte, hogy nevét viselje s így az intézetet ezután II. Károly király jogifakultásnak fogják nevezni.

Elkészült a világ leghosszabb hídja. Londonból jelentik: A Port Jackson felett épült híd egy hónapon belül át lehet adni rendeltetésének. A világ e leghosszabb hídja az északi külvárosokat fogja összekötni a kikötőváros többi kerületeivel.

PAPNÖVELDÉKET IS BESZÜNTET A KORMÁNY. Bukarestből jelentik: A közoktatásügyi minisztérium a liceumok és tanítóképezdek számának csökkentésével párhuzamban több ortodox papnöveldét is megszüntet, miután már a tavalyi tanulólétszámból kiderült, hogy az országban sok a felesleges papnevelő intézet.

Gassenfelt Antal közönséges rablógyilkos. Nagyváradi tudósítónk jelenti: Kalenda János nagyváradi kereskedő kegyetlen meggyilkolásának ügye felett nehezen térnek napirendre a váradia. Ujabb az a verzió került felszínre, hogy Gassenfelt Antal, a fiatal gyilkos, az egyik váradai ideg orvos által megejtett lélekanalízis szerint nem aberrációban szenvedett s talán ezen a réven fűzte volna valamely kapcsolatot az öreg Kalendához, akit az aberráció feldúlt pillanataiban ölt meg. Ezt a feltevést, amely alkalmas arra, hogy a tragikusan kimúlt tisztességes kereskedő szeplőtlen emberi múltjának emléket bemocskolja, a bünygi vizsgálatnak egyik előkelő tényezője határozottan megcáfolja, amennyiben ma kijelentette lapunk tudósítója előtt, hogy a vizsgálat során az elvetemült fiatal gyilkos egy pillanatra sem mutatott olyan természetű viselkedést, amely abnormalis hajlamokra vallott volna és hogy a véres gyilkosságot ezek a természetellenes hajlamok váltották volna ki. Közönséges bűncselekmény történt, Gassenfelt Antal rablási szándékból gyilkolta meg Kalenda János kereskedőt, akit csak látásból ismert és akit előre kinézett magának, mint a kirablásra alkalmas médiomot.

A kolozsmegyei malomtulajdonosok kollektív felebbezést adnak be a forgalmi adó kiróvása ellen. A pénzügyi kormány minden ígérete dacára a malom forgalmi adóját olyan irgalmatlanul állapították meg, hogy a működésüket lehetetlenné teszi, mert a forgalmi adó jóval meghaladja vámbevételeiket. A kolozsmegyei malomtulajdonosok éppen ezért tegnap Kolozsváron értekezletet tartottak és elhatározták, hogy a kivetett forgalmi adót valamennyien megfelebbezik. A megye területén összesen 370 kis- és középmalom van és ezek valamennyien a törvényszékhez felebbeznek, hogy forgalmi adójukat szállítsa le, amennyiben a felebbezésnek nem lesz eredménye, elvannak tőlük arra, hogy üzemüket leállítják.

A FRANCIA HADSEREG AZ OLASZ HATÁRON TARTJA MEG HADGYAKORLATAIT. Párisból jelentik: A francia hadsereg őszi hadgyakorlatait mégsem Elzász-Lotharingiában, hanem a francia havasokban, az olasz határ mentén fogják megtartani. A lovasság külön tartja gyakorlatait Marne departementben, St. Monehould környékén szeptember első felében.

ANYAGI GONDOK MIATT ÖNGYILKOSSÁG. Budapestről jelentik: Kolos Gyula 38 éves kereskedő Rákóczi-utí lakásán anyagi gondok miatt mellbelőtte magát. Súlyos sérüléseivel a kórházba szállították, ahol néhány órai szenvedés után meghalt.

TÜZ PUSZTÍTOTT TORDAMEGYÉBEN. A vasárnapi vihar alkalmával a villám belesapott Ciortea Grigor ompolykisfalui gazda csűrbe, amely azonnal lángborult és percek alatt elhamvadt. A tűz aztán átsapott Ciortea házára és a szomszédos épületekre is és elpusztította a két telket. A két földmivesnek éppen csak a ruhája maradt meg. Oltásra nem is lehetett gondolni a nagy szélviharban.

SZÖVEGET INGYEN írunk a hirdetéséhez, csak mondja, telefonálja, vagy írja meg nekünk pontosan, mi a célja? Ön bizonyára kitűnő szakember, de nem okvetlenül ért a hirdetések szerkesztéséhez. Szakembereink örülni fognak, ha az ő hirdetésükkel Ön jut eredményhez. Reggel fél nyolctól délután fél kettőig állunk rendelkezésére.

KÖZGAZDASÁG

Még akkor is felépítik az új kamarai székházat, ha a réginit nem lehet eladni

Ujabb telek-arájajlatokat kér a kamara a háztulajdonosoktól

Kolozsvár. (Az Ellenzék tudósítójától) Megirtuk, hogy szombaton délután első ízben ül össze a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara által a székház építése ügyében kiküldött bizottság ülésre. Tekintettel a nagyfontosságú kérdésre, a bizottság tagjai szombat délután 4 órakor teljes számban ültek össze. Az értekezleten Negrutiu Joan a kereskedelmi és iparkamara elnöke elnökölt.

Elsőször afölött a kérdés fölött határoztak, vajjon szükséges és időszerű-e az építkezés abban az esetben, ha a kamara jelenlegi székházát nem tudná értékesíteni? A bizottsági tagok egyhangulag arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az építkezést a jelenlegi székház eladásától függetlenül is meg kell oldani és végre kell hajtani, mert Kolozsváron ez idő szerint nincsen egy olyan nagyobb épület, ahol hangversenyeket, alkalmi előadásokat, tánc- és zeneestélyeket lehessen rendezni, nincs egy modern kávéház és vendéglő sem s így az új épület közszükséglet pótolna.

Kevés az ajánlat

Ettől a szemponttól függetlenül is a bizottság az építkezés mellett foglalt állást, mert példát akar adni arra, hogy az építkezés üzleti szempontból még most is rentábilis, be akarja ezzel bizonyítani, hogy még mindig az építkezés a legjobb tőke elhelyezés és emellett a cél mellett segítségére akar szelni a csőd szélén álló kolozsvári kézműiparnak.

Ezután a székház felépítésének helye került szóba. Szombaton már közöltük, hogy ebben az irányban már négy konkrét ajánlat is érkezett be az iparkamarához. A bizottság azon a véleményen volt, hogy a felajánlott telkek között nincs elég választék és ezúton is felhívja a kolozsvári telektulajdonosokat, hogy szombat délig bezárólag lehetőleg közvetlenül tegyenek ajánlatokat székház építésre alkalmas telkek eladására. Megállapodás történt abban az irányban, hogy az új székházat a városnak a vármegyeház és az Igazságügyi palota, továbbá a Király- és Brassai-utca közötti területén építik fel, tehát csak e területen belül levő telkekről fogad el ajánlatokat.

Szóba került természetesen az értekezleten az építkezés pénzügyi megoldása is. E célból a kamara rövid időn belül összeköttetésbe fog lépni külföldi tőkecsoportokkal, megfelelő kedvező kölcsön folyósítása tárgyában, mert bizonyosra veszik, hogy a kamara anyagi és erkölcsi garanciájára kedvező fizetési feltételek mellett fog megfelelő kölcsönt kapni s ezzel felhívja a külföldi olcsó tőke figyelmét a kedvező elhelyezési lehetőség-

re egyrészt, másrészt pedig a magánépítkezések fellendítéséhez is hozzájárul.

Ugyancsak a szombati értekezleten határozták el, hogy a kamara minden módon és minden eszközzel az építkezések megkezdését fogja szorgalmazni, hogy erre módot nyújtson a kolozsvári Locuinta Eftina építkezési szövetkezetnél is nagyobb összegű részvényt jegyez.

Az építkezési bizottság legközelebbi ülését e hét szombatján fogja tartani, amikor már kezeiben lesznek az összes telekajánlatok s akkor a bizottság tagjai az egyes ajánlatokat a helyszínén

fogják tanulmányozni. Az előjelekből ítélve tehát a kamarai székház kérdése végleges megoldást nyer s ha nem is ez év őszén, de a jövő év tavaszán feltétlenül hozzáfognak a felépítéshez.

Vásárcsarnok is kell

A kamara csak a székház építésével foglalkozik, pedig véleményünk szerint egy járadtsággal meg lehetne oldani a kolozsvári vásárcsarnok régóta vajdó megoldását is. A kamara erkölcsi presztízse nincs annyira megtépázva, mint a városé. Ha a kamarától indulna ki az erre irányuló kezdeményezés, esetleg a székház megépítésével kapcsolatban bizonyára Kolozsvár kereskedő és iparos társadalma szívesen, lélekkel esetleg anyagiakkal is segítené céljaikban. A vásárcsarnok megépítése azt lehetne mondani, majdnem fontosabb a székház építésénél, mert megfelelő üzlethelyiségek hiánya miatt a kolozsvári piacokon lehetetlen állapotok uralkodnak. Ha megfelelő vásárcsarnok fog felépülni Kolozsváron, a vidéki termelési helyekről nagyobb arányú lesz a behozatal, mert az árukat el lehet majd raktározni és nem történne meg az, hogy a piaci árak a napi behozatal iránt igazodnak. Megszűnne a gyümölcs és zöldséguzsora s a fogyasztók olcsóbban szerezhetnék be szükségletüket.

SPORT

Csütörtökön kezdődik a Tennisz Club országos tenniszversenye

Ujból Kolozsváron adnak találkozót az ország legjobb játékosai

Kolozsvár. (Az Ellenzék tudósítójától) A Tennisz Club országos versenyének szervezése a legszebben sikerült. Az ország csaknem minden nevesebb játékosa bejelentette részvételét és így a KAC versenye után sportkedvelő közönségünknek újból elsőrangú sportélvezetben lesz része.

A bukaresti első klasszist dr. Lupp, R. Roman, Botez és Cantacuzino fogják képviselni, Marosvásárhelyről az MSE kitűnő versenyzői: Réthy, Kiss Magda és Panajoth indulnak, Aradról Székely AKE és Tancos Hellas, Lugosról Hamburger, Nagyváradról Welwáth, Bleyer és Vészi lesznek a verseny nevesebb vidéki résztvevői.

Ezek mellett a teljes kolozsvári gárda, a KAC, Universitatea, Romania, Haggibor és Tennisz Club versenyzői egészítik ki és teszik népszerűvé a mezőnyt.

A verseny csütörtökön délután 3 órakor kezdődik a TC sporttelepi pályán, sorsolás a szövetség hivatalos helyiségében holnap este 8-kor lesz, melyre a rendezőség a versenyzők pontos megjelenését kéri.

A verseny belépődíjai mérsékeltek: egyszeri belépésre 30—40—50 lej, a verseny egész tartamára szóló állandójegy 150 lej, a TC tagjainak 100 lej.

Nevezési díjak a startjegyek átvételékor fizetendők.

Rendkívül érdekes és heves küzdelem várható az ifjúsági számokban, melyekben Szász II. KAC, Benedek KAC, Radó Haggibor, Simon Haggibor, Vészi NAC és Hamburger Lugos utoljára indulnak ifjúsági versenyekben és itt valószínűleg körmérkőzés fogja eldönteni az elsőség kérdését. — A verseny díjazása igen szép, a rendezést kipróbált gárda biztosítja.

Svájcban lesz a harmadik Újpest—Ambroziana mérkőzés

Bernből jelentik: A középeurópai kupakonferencia második napján végre döntöttek abban a kérdésben, hogy hol legyen a harmadik Újpest—Ambroziana kupamérkőzés. Az ülésen a magyar álláspont elbukott, mert az osztrákok az olaszok mellé állottak és miután a szavazatok állása 5:5 volt, dr. Gerő osztrák elnök szavazatával az olaszok által javasolt Svájc mellett döntöttek és így a mérkőzés vagy Genfben vagy Bernben lesz és azt Ruoff svájci bíró fogja vezetni.

Egyidejűleg Bernben az Európai Kupabizottság is ülést tartott, melyen kimondták, hogy az Európa-kupát ismét kiírják és azt 1930 őszétől 1933 június hó végéig kell lejátszani.

Kimondották, hogy egyenlő pontszám esetén nem fog többé a gólarány dönteni, hanem a kupamérkőzések első helyére mindazok a nemzeti csapatok kerülnek, melyeknek legtöbb — egyforma — pontszámuk van, ez esetben azonban egyik csapat sem lesz védője a díjnak, csak első helyezettjei a mérkőzéseknek.

A francia Boussus nyerte Németország tenniszbajnokságát

Hamburgból jelentik: A német tenniszbajnokságok küzdelmei tegnap befejezést nyertek. A németek csupán a női egyes bajnokságban tudtak győzni és ugyanebben a számban még egy második helyezést értek el, a többi számokban a helyezéseken a külföldi résztvevők osztozkodtak. A tegnapi döntők eredményei a következők:

Férfi egyes. Bajnok Boussus francia. 2. Ohta japán. Döntő: 6:1, 6:8, 2:6, 6:4, 6:4.

Női páros. Bajnok az angol Watson—Goodfrey kettős, mely a döntőben 6:3, 7:5-re győzött a Mudford—Hylock-pár ellen.

Vegyes páros. Bajnok Gregory—Goodfrey Anglia. 2. Lester—Hylock. Döntő: 6:4, 7:5. A férfi egyesre kitűzött vigaszdíjat a német Prenn nyerte meg.

Kié lesz az „amatőr” Tánzer?

Bukaresti tudósítónk jelenti: Hirt adtunk arról, hogy a Kinizsi volt kitűnő csatára, a Ferencváros válogatott szélsője a bukaresti labdarugószövetségtől visszamaamotörizálását kérte anélkül, hogy a kérséből meg lehetne állapítani, hogy mely romániai egyesület részére szeretne leigazolást nyerni.

Az a sietség, amellyel a szövetségi körök a kérsét kedvezően és gyorsan igyekeznek elintézni, rövidesen annak okát is napfényre hozta.

Tánzerre ugyanis nemcsak a Ripensianak, hanem a Juventusnak is szüksége van, sőt a Juventus mindenható vezérkara sürgeti legjobban Tánzer szerény kívánságának teljesítését. —Tánzerre tehát „amatőr-alapon” a Juventus pályázik, mely részére már havi 18.000 lejes fizetést biztosított a Banca Comerciala Itala Romana-nál. Egyébként mint azt szövetségi körökben hallottam, Tánzer esetére is találtak már megfelelő szöveget a „Kódex”-ben és a visszamaamotörizálási kérdés — nem kérdés többé. Hogy ehhez mit fog szólni a Ferencváros és a FIFA, az más lapra tartozik. Annyi bizonyos, hogy a szövetség rövidesen dönteni fog Tánzer ügyében és ezt nemcsak a főváros, de az egész ország közönsége nagy érdeklődéssel várja. Bizonyos azonban az is, hogy a Ripensia profilapján nem fog tudni adni olyan fizetést Tánzernek, mint amint az amatőr Juventus biztosít az amatőr Tánzernek.

(—d—u.)

Hétmillió lejt kapott válogatott csapatunk a montevidoei kirándulásért

Károly király 17-én kihallgatáson fogadja a hazatérő játékosokat

Bukaresti tudósítónk jelenti: Az augusztus 17-én hazatérő válogatott csapatot nagy megtiszteltetés éri, amennyiben Károly király kihallgatáson fogadja a játékosokat és vezetteket, hogy megelégedését személyesen fejezze ki előttük.

A szövetségnek most sikerült megtudnunk azt, hogy a labdarugó szövetség hétmillió lejt kapott csapatának kiküldéséért, amely összegből természetesen deficitmentesen tudták a turát lebonyolítani, ami elsősorban dr. Leucutia Aurelnak, a labdarugó szövetség elnökének érdeme.

(—d—u.)

Németország atlétái győztek a főiskolai atlétikai világbajnokságokon

Darmstadtból jelentik: Az atlétikai versenyek utolsó számainak eredményei a következők:

Rudugrás. 1. Nishida japán 411.4 cm. 2. Mochizuki japán 380 cm. 3. Király magyar 370 cm. 4. Oda japán 360 cm. 5. Stechemeser német 360 cm.

Gerelydobás. 1. Suksi finn 66.40.5 m. 2. Reinicke finn 65.11 m. 3. Weimann német 64.28 m.

5000 m. 1. Dahlström svéd 15 p. 24.2 mp. 2. Punkko finn 15 p. 27.5 mp. A magyar Szerb 16 perc 08 mp.-es idejével hetedik. 4x400 m.-es staféta. 1. Franciaország 3 perc 19.6 mp. 2. Németország 3 perc 22.4 mp. 3. Olaszország 3 perc 22.5 mp. 4. Anglia. 5. Magyarország 3 perc 27.2 mp.-cel. 6. Svájc.

Az összesített pontversenyben:

1. Németország 113 ponttal.
2. Japán 62 ponttal.
3. Finnország 44 ponttal.
4. Magyarország 40 ponttal.
5. Franciaország 36 ponttal.
6. Olaszország 30 ponttal.

A labdarugóbajnokságot Olaszország csapata nyerte meg, mely tegnap 9:1-re verte Franciaországot.

2. Németország. 3. Luxemburg. A nagyszerű eredményekkel végződött világbajnoki versenyeket tegnap ünnepélyes keretekben zárták be.

Marosujvár. Labor komb. —Victoria Marosludas 5:0 (3:0).

Newyork. A Hungaria tegnap a National ellen 4:2 arányban győzött. A meccsnek 7000 nézője volt.

Montevideo. Pamarol-USA válogatott 3:1. Rio de Janeiro. Franciaország—Brazília 3:2.

Santiago. Mexikó—Csile válogatott 3:3.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, M.-Vásárhely, Nagyváradon és Temesváron.

Affiliált intézetek: Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt., Tordán, Alsó-fehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt., Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt., Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron, Szászrégen-vidéki Takarékpénztár Rt., Szászrégenben és Népbank Részvénytársaság Bánffyhadon, Szamosujvári Hitelbank Részvénytárs. Szamosujváron

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely. Áruraktárai a vasut mellett.

Saját tőkéi
143 millió lej

Saját tőkéi
143 millió lej

Betéteket elfogad!

Betéteket elfogad!

SZÍNHÁZ ÉS ZENE

Az Andrássy-uti színház vendégjátéka

Zsufolt ház fogadta tegnap a Magyar Színházban a budapesti Andrássy-uti Színház tagjainak vendégjátékát. Ez a nagy érdeklődés elsősorban Kolozsvár egykori kedvencének, Berky Lilinek szólt, akit ezúttal is fergeteges taps üdvözölt a rivalda fényében. De kijárt a meleg tüntető taps Berky Jóskának és Gózon Gyulának is, akiket szintén régebben szeretetbe fogadott a mi közönségünk. Mindhármán különben új tapskora is bőven rászolgáltak kis egyfelvonásokokban, magánszámokban, jelenetekben. Most ismerkedtek meg a kolozsváriak a Bársony-Dajbukát „céggel”, akik paraszttérkéket játszanak jóízű természetességgel. Különösen Dajbukát Ilona megkapó egyszerűsége tetszett a sok hangos színpadi álparaszt-figura után. A kis együttést az epizód szerepekben Ihsz Lajos és Jankovszky Masa egészítették ki — jól. A színvonalas és változatos, hol megható, hol kacagtató műsort ma megismétlik. (—)

Kondor Ibolya bucsufelépése. Vasárnap este a Szőkik az asszony primadonna szerepében bucsuzott el a kolozsvári közönségtől Kondor Ibolya. A primadonnát zsufolt ház közönsége bucsuztatta a legmelegebb ünnepléssel és felvonások között számtalanszor hívták a függöny elé, jelölt annak a páratlan népszerűségnek, amelynek Kondor Ibolya az egész szezonban örvendett. A bucsu előadásán Keleti Árpád, a Gáspár-társulat tehetséges, fiatal bonvivánja volt Kondor Ibolya partnere. A jó megjelenésű, szép hangú színészt a kolozsvári közönség is színpatikusan fogadta.

A kolozsvári Magyar Színház közleményei:

Szerdán este mozihelyekkel: Ida regénye. A tavalyi évad legnagyobb sikere új dala, az Ida regénye kerül színre szerdán este Marsi Gizivel a fő női szerepben, nagyon olcsó, mozihelyekkel. Öt személyes páholy 150 lej, a többi 50, 40, 30, 20 és 10 lej.

Pénteken este mozihelyekkel: Tommy és Társa. Az évad utolsó operett előadása pénteken este lesz. A legragyogóbb operett-újítás, a Tommy és társa kerül színre Véghegyi Iza vendégjátékával. Helyárak: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Jegyek már most válthatók.

Magyar Színház FÜTTÜSCS:

Kedden este 9 órakor: A budapesti Andrássy-uti Színház teljes kabaréegyüttesének vendégjátéka. Rendes színházi helyárak. Sorozatszám 351.

Szerdán este 9 órakor: Ida regénye. (Újdonság nagyon olcsó mozihelyekkel. Marsi Gizi főlépésével. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej.) Sorozatszám 352.

Csütörtökön este 9 órakor: Gála filmelőadás. Premió! Éjjeli házasság. (Newyork rejtelmek.) Főszereplő: Georg Bancroft.

Pénteken este 9 órakor utolsó operett előadás ez évadban: Tommy és társa. (Véghegyi Iza vendégjátéka. Ihsz Aladár és Tompa Béla bucsuja. Sorozatszám 353.)

MOZI

Ma is, holnap is háromórás — kettős műsor a Magyar Színház-moziban. A Hollywoodi revü és Aggregény naplója. Előadás 3 és 6 órakor. Hatalmas, háromórás, kettős műsora van ma is, holnap is a Magyar Színház mozijának: Hollywoodi revü című nagy világatrakció, amelyben 25 nagy mozisztár és közel 200 görli játszik. A többiek között Douglas Fairbanks, Charile Chaplin, John Gilbert, a főszerepeket Marion Davis és Wililam Hainess játsszák. Ezenkívül az Aggregények naplója című briliáns, 7 felvonásos vígjáték, a főszerepekben Reinhold Schünzel és Albert Paulig-al. A nagy műsor lejártsa teljes 3 órát vesz igénybe s így kivételesen csak két előadást tartanak: 3 és 6 órakor s ennek dacára a helyárak maradnak 20 és 10 lej.

Csütörtökön este ünneplő filmbemutató a Magyar Színházban. Éjjeli házasság — George Bancroft-tal. Felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy csütörtökön fogják bemutatni a Magyar Színházban minden idők legizgalmasabb bűnügyi történetét, az Éjjeli házasság (Newyork rejtelmek), a főszerepben George Bancroft-tal, a két női főszerepet Betty Compson és Olga Baclanova játsszák. Olyan hatalmas, világsszenzáció ez a film, hogy ennek kedvéért egy estére megszakítják a színházi előadások sorozatát s így az Éjjeli házasság csütörtökön nemcsak 3, 5 és 7 órakor, de este 9 órakor is látható. Az esti előadások kivételes helyárai: 30, 20 és 10 lej. Az esti előadásra jegyek délelőtt is válthatók.

Bélyeggyűjtők!

Bélyegszükségleteket az Ellenzék könyvosztályában szerezzék be. Nagy választék. Olcsó árak.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó ára 5 lej, vastagabb betűvel szedve 10 lej. Legkisebb hirdetés ára 50 lej. Álláskeresőknek egy szó 4 lej, vastagabb betűvel szedve 8 lej. Csak vasárnapra feladott hirdetések után 25 százalékos felárat számíttunk fel. Díj előre fizetendő.

Apróhirdetések feladhatók: a Eladóhivatalban, helyi és vidéki bizományosainknál, bármely hirdetői irodában. Csak válszélyes kérdésekre válaszolunk. Címek tartalmazó hirdetésekre s választ közvetlenül a megadott címre kell irányítani.

Házasság

ÉRETTSÉGIZETT, jó megjelenésű 400 hold földemmel gazdálkodó fiatalember vagyok. Hajadonok, vagy fiatal asszonyok ismeretségét keresem házasság céljából. Teljes című leveleket „Vagyon nem határoz” jellegre a kiadóba kérem.

AdasVétel

CHEVROLET luxus autó abszolút jó karban új gumival olcsón eladó. Samuil Micu 10.

Figyelem!

Zálogházi árverés aug. hó 18-án lesz megtartva. (Az árverezés napján nem ujtunk.) Calea Victoriei 16. sz. Kosuth Lajos-utca 16. szám alatt. Igazgatóság

Hirdessen az Ellenzékbe

HA JÓL ÉS OLCSÓN

AKAR FÖZNI, vegye meg az én „Szakácskönyvem” irta: Dr. Szentpétery Lajosné 800 kipróbált recepttel és igen sok illusztrációval minden háztartásban nélkülözhetetlen. Fiatal háziasszonyok, gazdasszonyok és szakácsnők helyes utmutatója ez a könyv a konyhaművészet minden ágában. Tartalmazza a levesek, sülték, főzelékek, tészták, krémek, fagyaltok és minden ételnek megadott pontos, kitűnő és könnyű elkészítési módját. Zöldsegítők, befőttek eltarthatási és befőzési módját is. Kapató az „Ellenzék” könyvkereskedésében és Tordán a kiadónál: Fűssy József könyvkereskedésében, illetve 100 lej. — Diszkrétben 130 lej.

Csipehevarrás

gyorsan és olcsón készíti Héjjánál, Str. Iuliu Maniu (Szentegyház-u. és Bolyai-u. sarok, emelet).

ALKALMAZÁS

MEGFELELŐ gyakorlati képzéssel rendelkező mérlegképes, vezető állásra alkalmas könyvelő keresetkérő vidéki városba, jóforgalmu bankhoz, mielőbbi belépésre. — Ajánlatot a kiadóhivatal továbbítja „Mérlegképes” jellegre.

Lapelárusító

fiukat keresünk helyben, magas jutalékkal. jelentkeznél lehet igazolvánnyal a délelőtti órákban Str. Universitáii 8. emelet.

TANITÓNÓT keresek vidékre első gimnazista és második elemista leánykaimhoz, német és zongora tudással. Vályné Cluj, Str. Regalá 14. 1972

KÉT traktorkezelő keresetkérő. Irásbeli ajánlatok szolgálati bizonyítványokkal együtt Baró Jósika iroda Cluj, Piața Unirei 9. küldendők. 1970

ÜZLETEKben nélkülözhetetlen felszerelési cikk terjesztésére Kolozsvárra fiatal, jó megjelenésű képviselőket keresek. Csak állásnélküli utazók ajánlkozhatnak. Rossenfeld, Hunyadi-tér 14. délután 6—8 között.

ÁLLAST-KERES

NAGY gyakorlattal rendelkező komoly tisztviselőnek szerény igényű állását változtatni óhajtja. Pénztár kezelést is vállal. Megkereséseket „Szept. 1” jellegre. 1940

INCATLAN-LAKÁS

SZILÁGYSOMLYON ELADÓ a régi, jóméneltű Csillag-szálloda ujonnan átalakítva, szép nyári kerthelyiséggel, új, fedett lécc tekepályával, vendégszobákkal, berendezéssel. Both Ferenc, Simleul-Silvaniei.

KÜLÖNBEJÁRATU, elegánsan butorozott szoba kiadó magános nőnél. Ugyanott szépen butorozott szoba kiadó, szükség esetén főzni lehet. Cimbalm-u. 1. (Tordai ut elején).

KIADÓ kétszer 4 szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha, éléskamra, víz, villany, központi fűtéssel és lift használatával. Ért. P. Unirii 7. szám. Házfelügyelőnél.

SZEPTEMBERRE KERES egy esetleg két szobás lakást gyermektelen házaspár. Címek leadandók az Ellenzék könyvkereskedésében (Főtér) Telefon 204 és 109.

ELADÓ

családi kertés ház 4. sz. fürdő belváros közepében sürgősen eladó 550.000 leiert. — 280.000 leiert kisebb családi ház villanegyedben 7 szobás és 5 szobás modern kertés villa, emeletes bérház 18 százalékos tiszta jövedelemmel

Kovács ügynöksége

Hosszu-u. — bejárat Mikos Kelemen-utca 2.

HAVI 800 lejért Erzsébet-uti butorozott szobában fürdőhasználattal lakás kapható. — Cím könyvosztályban. 1976

ELADÓ vagy kiadó berendezett üzlet lakással, külön udvarral. Str. Nouă No. 16. 1977

KÜLÖNBEJÁRATU, elegánsan butorozott szoba fürdőszobahasználattal kiadó. Eszterházi-u. 17. 1974

2 SZOBÁS, szép, új komfortos ház nagy udvarral a Széchenyi-tér mellett sürgősen eladó. Cím kiadóban. 1971

ELLENZÉK

Szerkesztőség: Strada Universităţii (volt Egyetem-utca) 8. szám.
Kiadóhivatal: Piața Unirii (Főtér) 9. szám.
Nyomda: —
Könyv- és zeneművészeti, kölcsönkönyvtár és fiókiadóhivatal: —

Levélcim: Postaóhók 80. Telefonok: 109 és 204.
Kiadótulajdonos: ELLENZÉK Részvénytársaság.
Felelős szerkesztő: Dr. Somodi András

Cikkeink utánnyomását csak az ELLENZÉK megnevezésével engedjük meg.
Előfizetési árak:
Egy hónapra 100.— lej. Negyedévre 300.— lej. Félévre 600.— lej. Egy évre 1200.— lej. Külföldiek külön csak a portókülönbözetet fizetik.

AZ

ERDÉLYI SZÉPMIVES CÉH

KÖNYVEI AZ ERDÉLYI MAGYAR IRODALOM REPREZENTÁNS MŰVEI, AZ ÚJ MAGYAR IRODALOM KIMAGASLÓ ALKOTASAI

MOST JELENTEK MEG KÁDÁR IMRE KÉTKÖTETES REGÉNYE:

A fekete bárány

HUNYADI SÁNDOR KÖNYVE:

A diadalmas katona

NYIRÓ JÓZSEF NAGY REGÉNYE:

Isten igájában

AZ ERDÉLYI SZÉPMIVES CÉH KIADÁSÁBAN MEGJELENŐ

Erdélyi Helikon

A LEGNÍVÓSABB, LEGSZEBB MAGYAR IRODALMI FOLYÓIRAT. MUNKA-TÁRSAI AZ ERDÉLYI IRÓK MELLETT AZ EGYETEMES MAGYARSÁG LEGJOBB IRÓI.

Kérjen mutatószámot. Kérje az Erdélyi Szépmíves Céh kalendáriumát.

A kolozsvári mozgó műsora

Aug. 17-ig	DACIA (Magyar Színház)	CARMEN	CORSO	EDISON	SELECT	URANIA
Előadások kezdete:	vasárnap d. e. 11, d. u. 3, 5-kor	3, 5, 7, 9 órakor	1/24, 1/26, 1/28, 1/30	3, 5, 7, 9 órakor		1/24, 1/26, 1/28, 1/30
	hétköznap	3, 5, 7 órakor	1/26, 1/28, 1/30-kor	3, 6, 9 órakor		1/26, 1/28, 1/30-kor
Rendes Matiné	helyárak	10 és 20 lej	20, 25, 30, 36 lej	10, 15, 20, 25, 30 lej	Nyári idényben zárva	15, 20, 25, 30 lej
		10 és 15 lej	15, 20 lej			
Kedd	Hollywood revü (Halló Hollywood) Aggregény naplója	Szent és rajongója Patachon bankár	Csirkefogó kisasszony	Cigány bosszu Éva leánya	"	Kludsky cirkusz titka
Szerda	Hollywood revü (Halló Hollywood) Aggregény naplója	Szent és rajongója Patachon bankár	Csirkefogó kisasszony	Cigánybosszu Éva leánya	"	Kludsky cirkusz titka
Csütörtök	Éjjeli házasság A tenger leánya	Titokzatos kastély Océan riválisa	A pokol rabjai (Hangosfilm)	Elsodort malom Lyd Chaplin betegápoló	"	Borzalmak színháza
Péntek	"	"	"	"	"	"
Szombat	"	"	"	"	"	"
Vasárnap	d. e. A marokkói képmő d. u. Pat és Patachon esete	"	"	"	"	"

Kolozsváron sértett — Nagyváradon akarják felelősségre vonni

A Gyapjupar Rt. igazgatója és Rottenberg Márton kolozsvári textilkereskedő becsületsértési pöre

Nagyvárad. Az Ellenzék tudósítójától. Rottenberg Márton volt nagyvárad, jelenleg kolozsvári textilkereskedő üzleti konfliktusba keveredett a temesvári Gyapjupar Rt.-gal s ennek következtében egyik levelében súlyosan odamondogatott a temesvári cégnek. Levele a többiek közt ezt a kijelentést is tartalmazta:

„Az ügyvédek azt állítják, hogy az Önök eljárása karakternélküli, jellemtelen volt velem szemben.”

Steiner Henrik igazgató erre azt válaszolta, hogy a sértésekért bünyügyi eljárást indít.

Rottenberg nem igen ijedt meg a fenyegetéstől, sőt egy újabb és még sértőbb-hangu levelet intézett a vezérigazgatóhoz, akinek ezt írta:

— Na, hogy feljelent, ne mondja! Hát vegye tudomásul, hogy ha nem jelent fel, Ön egy aljas gazember, még egy stb., stb.!

A direktor tényleg megtette a feljelentést a nagyváradai járásbírósnál Rottenberg ellen és tegnap tartották meg az érdekes tárgyalást. Rottenberg nem jelent meg, de ügyvédje egy egész sereg kifogással állott elő. Először is azt kifogásolta, hogy a nagyváradai járásbírósnak akarja a pört tárgyalni, holott Rottenberg csak volt nagyvárad, lakos és a feljelentésben szereplő levelet Kolozsvárról írta s így, ha sértés történt volna, azt Kolozsvárt követték el, tehát az ügyben a kolozsvári bíróság az illetékes. Másik érdekes kifogása az ügyvédnek a következő volt:

Az első levélbeli inkriminált kifejezés nem Steiner Henriknek, hanem a Gyapjupar Rt. cégnek szólt. A második, sértőnek talált levél pedig feltételes: ha nem jelenti fel Steiner Rottenberget, csak akkor aljas, de mivel feljelentette, nem vonatkozik rá a sértés.

A bíróság nem adott helyt a kifogásoknak és elrendelte a Rottenberg kihallgatását. Az ügyiratokat átteszik a kolozsvári járásbíróshoz, hogy ez ejtse meg a Rottenberg kihallgatását és vegyen tőle íráspróbát is, mert a tárgyaláson az is vitás volt, hogy a leveleket tényleg Rottenberg írta-e alá?

Amerikában remélik, hogy a tikkasztó melegnek vége szakadt, de a termésen már nem segít

Newyork. (Az Ellenzék távirata.) A Missisipi felső folyása mentén, Wisconsin, Iowa, Illinois és Missisipi államokban, valamint a nagy tavak környékén többórás szakadó zápor után az égbolt továbbra is borult maradt s a hőmérséklet mindenütt a 30° Celsius alá szállott. Remélik, hogy a tikkasztó melegen vég szakadt s újabb, tartós eső fog bekövetkezni. Chicagóban és Indiana állam északi részében *másfélórás felhőszakadás* szerű zápor volt, de a növényzetet nagyon keveset segített, mert a kéthónapos esőhiányban kiszikkadt föld a csapadékot gyorsan felitta s negyedóra múlva már alig volt némi nyoma a régóta áhitott esőnek. A keleti államokban a csapadék jóval kevesebb volt és több helyütt ma is mértek 33–36° Celsius hőmérsékletet. A legtöbb folyó a keleti és a középső államokban elapadt s maga a rendszerint igen bővizű Missisipi is keskeny csatornaként csörgedezik tova széles medrének közepén.

Administrația Județului Cluj.

Árlejtési hirdetmény.

A vármegye gazdasági hivatala nyilvános, zárt ajánlatokkal tartandó árlejtést hirdet a Sărmășel-Miheși-utrá 653 km. kavics szállítására 350.174 lej értékben, mely 1930 augusztus 30-án d. e. 10 óra-
kor tartandó a vármegyehez 42. sz. szobájában.

Bánatpénz a költségvetés 5%.

Tervek és költségvetés megtekinthetők a vármegye műszaki hivatalánál.

Cluj, la 9 August 1930.

Președinte:

Secretar general

Lengyel

Olvashatatlan aláírás.

A népszövetségi delegátus Borsán

(Első oldali cikkünk folytatása)

Máramarosziget. (Az Ellenzék tudósítójától.) Zevi Aberson, a genfi Népszövetség mellett működő népkisebbségi tanács zsidó delegátusa tegnap váratlanul Borsára érkezett.

— Ne vegyék rossznéven, — mondotta az érdeklődőknek, — de a Népszövetség nem bízik teljesen a sajtóközleményekben különösen pedig a svájci sajtóban nem, amely hol jobbra, hol balra tüllozza az eseményeket. Azért jöttem le, hogy megtudjam az igazságot.

Ezután a nyilatkozat után a Népszövetség delegátusa felkereste a borsai zsidóság vezetőit, majd rövid beszélgetés után szemlét tartott a leégett Borsá romjai fölött.

Véletlenül ebben az időpontban Lazar Ilie

kamarai képviselő is Borsán tartózkodott, aki felkereste Abersont és meghívta, hogy vele együtt vegyen részt egy népgyűlésen. Lazar Ilie nek Aberson kijelentette, hogy még visszatér Bukarestbe, hogy Vaida belügyminiszterrel fog megbeszélést folytatni, majd Genfben Antoniadával, Románia Népliga mellett működő követével fogja keresni az érintkezést, hogy békésebb atmoszférát lehessen Romániában teremteni.

A Lazar Ilie által összehívott népgyűlésen Abersont a nép lelkesen megéljenzte és azután határozati javaslatot fogadtak el, mely szerint a román és zsidó lakosság békésen együtt akar élni, miután a munkanélküliség okát a prefektus személyében látták, a népgyűlés a prefektusnak bizalmatlanságot szavazott.

Pojána még mindig tűzfészek

A borsai népgyűlés után Lazar Ilie Poianára szállott ki, bár figyelmeztették, hogy kellemetlenségben lesz része. Poiana valóban most is tűzfészek. A két letartóztatott pap helyett néhány nap óta egy Morariu nevű klastromi barát szítja a gyűlölet tüzét. Ő az új nagyhatalom, aki megjelent a népgyűlésen és erős polémiát folytatott a képviselővel.

Lazar beszéde végén előterjesztette határozati javaslatát, melyben Máramaros népe hódolatát fejezi ki a királynak és bizalmát a kormány iránt.

— Hát arról, hogy az egész kormánynak bizalmat szavazzunk — szólott közbe Morariu —, szó sincs. — Vaidának nem szavazunk bizalmat, mert ő a zsidókkal paktál, ezért van itt ez a temetőben csendő, aki a falu kenyerét eszi. Mondjon le Vaida, mert nem kell nekünk.

A zsidókkal sem vagyunk hajlandók együtt élni, sem békésen, sem másképp.

A legjobb lesz — folytatta —, ha Poianát elszakítják Borsától. Addig is Filipán borsai primár, a községi tanács és Juga prefektus azonnal mondjon le.

Követelte ezután, hogy Dumitrescut és Berindé azonnal bocsássák szabadon és a csendőrséget távolítsák el Borsáról.

Felsővisón kétezer erdőkihágás

Lazar Ilie a felszólalás után kijelentette, hogy Morariu közönséges farizeus, aki nem a nép nevében beszél. Beszéde a tömeget lecsillapította, amely a határozati javaslatot elfogadta. Innen Felsővisóra ment, ahol újabb népgyűlést hívott össze. Felsővisó népe rettenetesen el van keseredve a munkanélküliség miatt és a közbirtokossági erdő felosztását követelte. Lazar táviratban interveniált Maniunál, hogy a kétezer erdőkihágásért fogházra ítél falusiakat a büntetés alól mentse fel. Lazárnak sikerült a feligazgott tömeget itt is lecsillapítani. (K. J.)

„Pusztul a tót ipar, a tót nép és vele egy szebb jövő reménysége“

Morva suszter a malackai adóhivatalban. — „Ha már suszter kell, miért importálnak külföldről?“

Prága. (Az Ellenzék tudósítójától.)

Régóta köztudomású, hogy a csehek fokozatosan háttérbe szorítják a tótokat saját földjükön. A hivatalokba cseheket ültetnek és a felvidéki ipart kiüldözik. A kegyetlen taktika mind a két irányára tanulságos példákat közölnek a tót lapok mindennap. Ime a „Slovak“ egyik példányából két szemelvény:

A Slovak utóbbi száma újabb kulturbotrányról rántja le a leplet. Az eset a Pozsony melletti Malackában játszódott le, ahol adóhivatali tisztviselőkre lévén szükség, az állások betöltésére pályázatot irtak ki. A pályázatra hat érettségivel rendelkező tót fiatal ember jelentkezett. Az adóhivatali főnök mindnyájukat levizsgáztatta és mindannyian megfeleleltek. Az adóhivatali főnök egy morva asszonynál étkezik, aki mikor meghaltotta, hogy állásról van szó, táviratozott Morvaországban élő suszter bátyjának. A suszter másnap megérkezett és be is lépett

az adóhivatalba. Ezzel az ügygel kapcsolatban a Slovak azt kérde, hogyha már suszteri kvalifikáció kell az adóhivatalhoz, miért importálnak külföldről, mikor Malackán is vannak munkanélküli suszterek.

Más helyütt a Slovak foglalkozik a felvidék egyre súlyosbodó gazdasági helyzetével, amely a tót népet teljesen nyomorba döntötte. Ennek a helyzetnek a csehslavák kormány tarifapolitikája az oka, melynek következtében a felvidéki üzemek kénytelenek leszerelni és Csehszlovákia áthelyezkedni. A közeljövőben a rózsahegyí fonógyár is átköltözködik Csehszlovákia és ezután már a tótok csak Csehszlovágból szerezhetik be a volt rózsahegyí gyár termékeit. A gyár leépítése következtében három ezer tót család válik munkanélkülivé és veszt el mindennapi kenyerét. Pusztul a tót ipar, pusztul a tót nép és vele egy szebb jövő reménysége! — fejezi be cikkét Hlinka páter lapja.

A koronázás időpontja még bizonytalan. Bukarestből jelentik: A legilletékesebb helyről nyert felhatalmazás alapján közli a Rador, hogy a koronázás időpontjáról különböző lapokban megjelent hírek fegalább is koraiak.

Asszonyom! Takarékoskodjon az idővel. Ne használja alkalmazottait evőeszközök, kilincsek és egyéb fémtárgyak fényezésére, hanem küldje azokat a Chromotechnicához Cluj, Str. Reg. Maria 45. chromozás végett. Chromozott tárgyak nem rozsdásodnak, foltokat nem kapnak, fényüket nem veszítik el. Telef. 2—36.

Üdit, szépít, fiatalít a MARGIT-CRÈME

Nyomatott a „Concordia“-nyomda körforgógépén Cluj—Kolozsvár. Telefons 109, és 201.

Súlyos inzultus ért Aradon egy kolozsvári magyar újságíró. Aradról jelentik: Karádi Nagy Lajos, a Keleti Újság közgazdasági rovatvezetője vasárnap Aradon tartózkodott és egy nagyobb társasággal a Dacia-kávéházban szórakozott. Későbbén átvált egy másik asztalhoz, ahol a kürtösi vámhivatal két tisztviselője és egy harmadik ismeretlen ur ült. Ez az ismeretlen egyszer csak felugrott helyéről és arcultította Nagy Lajost, minden különösebb ok nélkül. Az újságíró védekezni próbált, erre Rusu Bogdán kürtösi vámtisztviselő előrántotta a revolverét és súlyos ütést mért Nagy Lajos fejére. Az elalélt újságíró erre agyba-főbe verték, ki cipelték a kávéház elé és betették egy autótaxiba azzal a jelszóval, „ezt az irredenta magyar újságírórt Kürtösön áttesszük a határon.“ Az autóval az állomásig mentek, ott leszálltak és továbbálltak. Nagy Lajos ekkor vette észre, hogy 7500 lej készpénze eltűnt. A brutális támadásról jelentést tett a belügyminisztériumnak és az aradi rendőrhatságoknak.

Kicsérlik a hivatalokban kifüggesztett királyképeket. A belügyminisztérium a múlt héten körrendeletet intézett az összes hatóságokhoz, amelyben közli, hogy Ofelsége, a király kifüggesztése emel a róla készített arcképek és fényképek használata ellen, mert egyszerű művésziellen, másrésze régi keletű s a legtöbb királyarckép olyan üzleti vállalkozásokat szolgál, amelyek nem méltók a szimbólumhoz. Ezért a miniszterelnökség általános rendeletet adott ki, hogy az összes forgalomban lévő Károly király képek kicsérélendők. A belügyminiszteri körrendelet figyelemzveti a hatóságokat, hogy a közeljövőben az állami nyomda művészies kivitelű arcképeket készít s ezeket kell majd kifüggeszteni a hivatali helyiségekben. Felhívja a rendelet a hatóságok vezetőit, hogy minden királykép vásárlási ajánlatot utasítsanak vissza s a már megvásároltakat cseréljék ki annak idején a hivatalos arcképpel.

Állandóan nő a munkanélküliek száma. Bukarestből jelentik: A munkaügyi minisztérium most készítette el az 1930-as év első felének munkanélküli statisztikáját, amely szomorú megállapításokra vezet. A munkanélküliek száma hónapról hónapra nő és pedig elsősorban az erdélyi részekben. Arad megyében a hivatalosan bejelentett munkanélküliek száma az év elején csak 945 volt, de már májusban megközelítette a 4000-et. Temesvárt egy fél év alatt kétszeresére emelkedett a munkanélküliek száma, Szatmáron pedig hatszorosára. Aránylag kevés a munkanélküli a brassói, szebeni és marosvásárhelyi munkafelügyelői körzetben. Nagyszámú vannak a munkanélküliek Bukovinában. A statisztikai kimutatás magyarázata szerint a munkanélküliek számának növekedését Aradon a faiparban való leépítés, Temesváron a bányá- és vasmunkások, Szatmáron a fa- és szezonmunkások számának csökkenése okozta. A regáli részekben csak Bacau megyében van nagyobb arányú munkanélküliség, egyrészt a comanesti-i kőszénbánya, másrészt a bohusi posztógyárnál történt leépítések folytán.

Iskolák, előadási darabok minden hangszerrel óriási választékban az ELLENZÉK zeneműosztályában.

Titokzatos repülőgépek bombáztak egy amerikai bányauzemet

LONDON. (Az Ellenzék távirata.) Newyorkból jelentik: Pruhidenceben, Kentucky állam egyik szénbányája felett tegnap, mikor a munkások a tárnába igyekeztek, egy narancsszínű repülőgép jelent meg és 9 bombát ledobott, azután északkeleti irányban eltűnt. A ledobott bombák közül kettő felrobbant, de kárt nem okozott, a többi hat bomba dinamittal volt megtöltve. A bányában hónapok óta bérharok dúlnak. A bíróság nemrégiben büntető parancsot adott ki száz munkás ellen, akik a sztrájk török munkáját akarták megakadályozni. Valószínűleg a repülőtámadás is ezek közül a munkások közül indult ki.

MANOMÉTER

és mindenféle mérőműszer készítését és javítását vállalja

Gáspár

műszerész Arad

A javítás végett beküldött műszereket állami hitelettel ellátva rövid idő alatt visszaküldöm.

Telefon 315. sz.

